

Naročnina

Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
Nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S fedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
p. p. poceni popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nebrankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana st. 10.630 in 10.345
za inserate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ljubljanska
proračunska razprava

Ko se je pričela ljubljanska proračunska razprava, sta samevala na galeriji dva cela poslušalca in če ne bi tekom seje prišli na galerijo mestni uslužbenci, bi bila celo silno majhna galerija mestne posvetovalnice mnogo prevelika. Ta prazna galerija je bila jasen dokaz, da se ljubljanski meščan ne zanima za delo občinskega sveta niti takrat, kadar ta določa in sklepa o davkih, ki jih bo moral plačevati ljubljanski prebivalec. To silno nezanimanje ljubljanskega davkoplačevalca za delo občinskega sveta je nad vse žalosten pojav, ki ni samo škodljiv ljubljanskemu davkoplačevalcu samemu, temveč tudi mestni avtonomiji. Zakaj ta je močna le takrat, kadar se more osloneti na podporo vsega prebivalstva in postane brez sile v tistem hipu, ko je ne nosi več živo zanimanje ljudstva. Zato mora biti glavni cilj vsakega svoje odgovornosti zavedajočega se obč. sveta, da z vsemi sredstvi ohrani in po možnosti še poveča zanimanje ljudstva za svoje delo, ker le v tem slučaju bo tudi njegova beseda tako veljavna, kakor bi morala biti.

Vprašanje pa je, kako se sedaj občinski svetovalci te svoje odgovornosti zavedajo in kako skrbijo, da se bo v resnici vsak ljubljanski meščan zanimal za njih delo. Da pa se ljudstvo zanima za občino in nje delo, je treba pokazati ljudem v jasni luči, ki ga ima občina. Če bodo ljudje natančno vedeli, kaj vse občina namerava, če bodo poučeni, kako misli vse te namere izvesti, potem se bodo za stvar zanimali, o njej govorili in po svojih močeh skrbeli, da se tudi uresniči. Baš v proračunski razpravi pa se najlažje pokaže ta visoki cilj, ravno proračunska razprava pa more postati najboljša propagandno sredstvo za delo občine. Ali pa se je v večrajšnji proračunski razpravi sploh kaj mislilo na namen razprave?

Treba bi bilo javno razložiti program za bodočo proračunsko leto in tudi povedati, v čem je ta program le etapa h končnemu cilju. Govorilo se je n. pr. o 15 milijonskem izdatku občine za regulacijo Ljubljane, niti najmanj pa se ni povedalo, kako se bo ta regulacija izvedla, s katerimi deli se prične in kdaj? Kakor da to ne bi zanimalo ljubljanskega davkoplačevalca. Finančni referent je med drugimi dejal, da je ljubljanska občina že skoraj dosegla vrhno mero v najetju posojil. Povedal je nadalje, da so se pogajanja za nova posojila radi neugodnih ponudb bank razbila. Ali ne bi bilo pri tej priliki tudi dobro, da bi povedal, kako misli občina urediti svoje dolgove in zakaj so se pogajanja z bankami razbila? Iz tega pa sledi še drugo vprašanje, če morda niso občinski dolgi predragi in če ni mogoče doseči magari s tujimi posojili ugodnejšo obrestno mero!

Tudi govorniki večine so poudarjali, da bodo nove davščine zadele predvsem socialno najšibkejšo sloje. Vsi so to obžalovali, a dokaza, da res ni bilo mogoče drugače storiti, ni podal nihče. Pa da bi dobil ljubljanski davkoplačevalec vsaj to prepričanje, da se pri tem težkem stanju financ, ne potroši niti en dinar preveč! Nekateri govorniki so tudi konkretno navedli nekatere stvari, kjer bi se dalo prihraniti denar, toda njih kritika ni bila sprejeta dobrohotno. Niti res zadovoljivih pojasnil niso dobili. Kje je vendar odločilen vzrok, da se je tako zelo znižala taksa kinematografom? Zakaj so tem oddale vožnje premoaga zasebnemu podjetju, če pa že sedaj mestni konji niso bili zaposleni, kakor je bilo treba.

In to silno pomanjkanje spoznanja potrebnosti kritike! Brez kritike vendar ni nobenega napredka, ker samo kritika opozarja na napake. Vendar ne bo nihče trdil, da je občinsko gospodarstvo brez napak, saj so morali celo tisti, ki so glasovali za proračun, priznati, da so se delale in se delajo napake. Vsaka korporacija, ki hoče napredovati, je navezana na dobrohotno kritiko, samo takšna pa se je pojavila na ljubljanski proračunski razpravi, ker kako bi moglo drugače priti do senzacije, da je bil proračun sprejet soglasno! Stvarna kritika pa ima še to dobro stran, da mora nujno poživiti zanimanje za občinsko gospodarstvo in to je nad vse potrebno.

Jasno in nedvomno je pokazala proračunska razprava, da mora občina štediti, silno štediti, če hoče priti do dobrega gospodarstva. Ali se v tem oziru res ne da več storiti, kakor se stori? Ali je pri tako visokem obdačenju konzumentov res treba toliko izdati za reprezentanco. Da je to v interesu tujkega prometa, se sicer lepo sliši, ni pa nič drugega ko

Demisija nemške vlade
Novo vlado sestavi najbrže predsednik centromove frakcije dr. Brüning

Berlin, 27. marca. n. Zdi se, da je Müllerjev kabinet neposredno pred svojim odstopom. Danes popoldne so socialni demokrati sklenili, da odklonijo formulo za sanacijo zavarovanja brezposelnosti, ki so jo predlagali demokrati in centrom. Nato so ob 6 zvečer na seji kabineta izjavili ministri, ki pripadajo centromu in nemški ljudski stranki, da v sedanjosti sestavi kabineta ne vidijo nobenih možnosti za nadaljnje skupno delo. Ministrski kabinet se je ob 7 zve-

čer zopet sestel. Splošno mnenje je, da bo v primeru, če Müllerjev kabinet odstopi, dobil nalog za sestavo novega kabineta predsednik centromove frakcije dr. Brüning.

Berlin, 27. marca. n. Nemški državni kabinet je po kratki seji danes zvečer sklenil, da odstopi. Ob 7.20 zvečer je odšel državni kanceler dr. Müller k državnemu predsedniku, da mu sporoči demisijo vsega kabineta.

Podrobnosti o uspehu Marconija

Eksperiment je plod 14 letnega dela — Val je bil dolg 26,7 metrov Velikansko navdušenje v Sidneyu

Genova, 27. marca. O čudovitem poskusu Guglielma Marconija, ki je iz Genove užgal 3000 električnih žarnic v Sidneyu, se še poroča:

Marconi je pritisnil na gumb svojega aparata na jahti »Electra« 26. t. m. točno ob 11. uri 3 minute. Ta uspeh je sad 14 letnega dela in razmišljanja. Tozadnje eksperimente je začel Marconi že leta 1916 med svetovno vojno in sicer tudi v Genovi v hotelu, v katerem je takrat stanoval. Leta 1925 je Marconijev aparat bil v bistvu gotov. Eksperiment od srede 26. t. m. je Marconi začel poskušati od začetka februarja tega leta. Aparat je bil izdelan v Angliji in ga je montiral na jahti v Genovi inženir Matthieu. Poizkusi, narejeni v zadnji polovici marca meseca, so že tako uspeli, da ni bilo več nobenega dvoma o popolnem končnem efektu.

Že ob 7 v sredo zjutraj je ogromna množica napolnila obrežje male luke »Duca degli Abruzzi«, blizu jahte, da bi kaj videla ali čula; seveda ni nihče ničesar videl razun par oseb, ki jih je Marconi pustil na krov svoje ladje. Vreme ni bilo lepo in zrak je bil napolnjen mokrote. Delo v pristanišču se ni ustavilo, ker je Marconi izjavil, da tega ni treba.

V kabini sami, kjer se je izvršil eksperiment in kjer so bili zbrani žurnalisti, ki jih je Marconi pustil na krov, se je izvršil ta-le prizor:

Ob 8. uri, kakor dogovorjeno, je Marconi poklical na svojem aparatu Sidney, in sicer kabinet generalnega direktorja avstralskega Radija, g. Fiska. Ni dobil odgovora, kar ga je osupnilo. Na ponoven klic se je mister Fisk oglašil, rekoč po uvodnih besedah: »Mister Marconi, vaša ura ni točna; prehitena dve minuti.« Potem je Marconi v angleškem jeziku po svojem radiotelefonu poslal svoj pozdrav Elektro- in Radiorazstavi v Sidneyu. Nato je Marconi iskreno se od veselja, dejal navzočim: »To je čudež, kar se je zgodilo«. Govor je bil tako razločen, kakor da bi bila govorila dva abonenta v Genovi sami.

Nato sta po istem aparatu pozdravila svoje kolege žurnaliste v Sidneyu navzoča direktorja »United Press« in »Agencije Stefanie«. Slednji, ki ne zna angleško, je pozdravil v italijanskem jeziku. Rekel je samo: »Smo preveč ginjeni, tako da ne morem delj govoriti.« Vsi trije govorci so bili prenešeni od 8. ure do 8. ure 15 minut, nakar so se žurnalisti poslovili in jih je povabil Marconi na jahto zopet ob 10. uri 45 minut.

Ko so žurnalisti zopet prišli, je Marconi začel zopet pogovor s Sidneyem. Sidney mu je sporočil, da ogromna množica v temi — bilo je

po avstralskem času nekaj pred osmo uro zvečer — čaka, kako bo Marconi prižgal iz Genove luči. Med tem je predsednik Elektro in Radiodruštva v Sidneyu otvoril z govorom razstavo. Govor se je nekoliko zavlekel. Ob 11. uri 5 minute po evropskem času je prezident v Sidneyu nehal govoriti.

»Gotovi!«

Marconi v neskončno napeti sekundi pogleda na svoj kronometer, nato gre k tasterju, da prej dogovorjeni znak po radiotelegrafu — pet črt z intervali treh sekund med vsako — in pritisne gumb.

Čudež je bil izvršen! Sidneyska razstava žari v 3000 lučih!

Radiotelegram iz Sidneya pravi:

»Sijajno! Sijajen uspeh! Prisrčne čestitke od vseh! Lahko noč!«

Marconi se v srečnem zamaknjenju smehlja. Navzoči so ginjeni, nemi, vsem blešče v očeh solze radosti in ponosa. Marconi teče v kabino k svoji ženi, markizi Bezzi-Scala, ki leži, ker pričakuje poroda sinčka, da ji sporoči veselo vest. Ko se vrne, postreže gostom z vermutom.

Popoldne so se izvedele vse podrobnosti. Val je bil dolg 26,7 metrov in je naredil neobičajno pot v smeri zapada čez Anuncijo, Anglijo, Atlantik in Severno Ameriko čez ves Pacifik v Rock Bank Victoria v Avstraliji; odtod je napravil še ostalih 550 milj do Sidneya. Vsega skupaj je napravil pot 18.000 kilometrov. Luči so se užgale skoro v istem momentu, ko je bil sprožen gumb. Dokazano je zdaj brezdvomno, da so kratki valovi neprimerno učinkovitejši od dolgih. Marconi je sam rabil dolge valove do leta 1916., tega leta pa se je prepričal, da so najboljši valovi, ki so krajši od 100 metrov in se pošiljajo v snopih.

Marconi pričakuje te dni sinčka, kar še pomnožuje splošno veselje.

Navdušenje v Sidneyu je bilo velikansko. Predsednikovega otvoritvenega govora skoro nihče ni poslušal. Ko se je naenkrat užgalo 3000 žarnic, je množica izbruhnila v orkanski aplavz in vzklikala od veselja.

Ital. prestolonaslednik zbolel

Torin, 27. marca. AA. Italijanski prestolonaslednik je obel na nalezljivi bolezn, ki si jo je nalezil pri obisku bolnikov. Bolezen se razvija redoma in ni povoda za komplikacije.

Rim, 27. marca. AA. Papež je sprejel v posebni avdijenci ogrskega nadvojvodo Josipa z njegovo soprogo in hčerko.

ščine, v skupščini pa se je slepo odobraval vse, kar so sklenili šefi strank. Bojimo se, da se, čeprav v mnogo manjši meri, pojavlja ta napaka tudi v ljubljanskem občinskem svetu. Zato kličemo: več odločitve v plenumu in manj sklepov v ozkem krogu! Plenum je javna seja, na kateri morajo priti do razločitve tudi vse podrobnosti in potem bo ljubljanski davkoplačevalec o vsem res točno poučen, potem se bo tudi zavedal, da je občinski svet njegov zastop. To zavest pa mora dobiti, če hočemo, da se bo zanimal za občino in njen napredek. To pa je interes nas vseh, ne samo te ali one večine na magistratu.

Slovenska prestolnica je Ljubljana in zato ima tudi posebne dolžnosti. Ena njenih prvih dolžnosti pa je, da je vse njeno gospodarstvo tako v redu, da je njen razvoj tako mogočen, da se je vsak Slovenec spomni le s ponosom. To je najvišji cilj Ljubljane in ta cilj se je v ljubljanski proračunski razpravi pokazal mnogo preslabo. Naj se v bodoče pokaže močnejši!

Dr. Hermann Müller

Pred kongresom
naših zadružnikov

Belgrad, 27. marca. AA. Glavna zadruga za poljedelski kredit bo imela svoj letošnji kongres v Belgradu v veliki dvorani novega vseučilišča dne 31. marca. Ker združuje ta organizacija nad 12.000 krajevnih zadrug iz vseh krajev naše domovine z nad 100.000 člani, bo letošnji kongres lepa manifestacija našega združnega življenja in delovanja. Nadalje je treba naglasiti pomen tega kongresa za privzgojo in poglobitev nacionalne zavesti ter zavesti državnega in narodnega edinstva v širokih krogih našega kmečkega prebivalstva, ker se bodo tega kongresa udeležili zastopniki kmečkega prebivalstva iz vseh krajev naše domovine. Poleg poslov o glavni zadrugi se bo kongres letos bavil s temi gospodarskimi vprašanji:

zavarovanje proti boleznim in poškodbam na kulturnih rastlinah, način in organizacija pobiranja teh bolezni, pospeševanje narodnega zdravja, perutinarstvo in živinoreja na malih posestvih.

Gen. inspektor vsega prometa — umrl

Belgrad, 27. marca. AA. V vojaški bolnici v Belgradu je umrl generalni inspektor vsega prometa Jevrem J. Popović. Rojen je bil 5. aprila 1876. Nizjo in višjo vojaško akademijo je dovršil v Belgradu, višje tehnične študije v inozemstvu. Podporočniški čin je dosegel 2. avgusta 1896. Radi svoje visoke vojaške naobrazbe kot artiljerijski tehnični oficir je kmalu zaslovel kot strokovnjak v vprašanjih oboroževanja in je zato leta 1914. po začasni upok. postal ponovno merodajen za vsa vprašanja nabav orožja in municije. Zato je bil često delegat naše države v inozemstvu. Njegovo delo v arzenalu v Kragujevcu je znano in priznanc v vsej državi. Pri neki eksploziji je bil težko ranjen, izgubil je levo roko in postal invalid. Po upokojitvi leta 1925. je prevzel upravo rečnega prometa kot načelnik ministrstva. Kmalu je bil imenovan za generalnega inspektorja vsega prometa. Na tem visokem položaju se je izkazal z odličnim znanjem, spretnostjo in moralnimi vrlinami. Njegova zasluga je, da je danes naš promet na dokajšnji višini. Imel je vsa naša odlikovanja, razen tega pa še ruska, italijanska in češkoslovaška.

Kutjepova odpeljala
na »Spartaku«

Pariz, 27. marca. AA. »Journale« poroča iz Berlina: Visoka osebnost, ki se bavi z afero generala Kutjepova, je izjavila, da merodajna mesta v Nemčiji že davno vedo, da so Kutjepova po ugrabitvi v Parizu prepeljali v Normandijo. Tu ga je prevzel sovjetski parnik »Spartakus«, ki je imel enodnevno zakasnitev. Po prihodu v pristanišče kapetan sovjetske ladje navzile strogim predpisom in hotel povedati dozdevne havarije, kar bi opravičevalo zakasnitev. Razlog je očiten. »Spartakus« je pristal v Normandiji, da počaka na generala Kutjepova. Sovjetski parnik je generala Kutjepova odtod prepeljal v Kronštad. Tu so ga prevzele ruske oblasti in odvedle v Moskvo, kjer so ga utaknile v proslulo »Lubjanku«. Ko je nekaj inozemskih novinarjev izvedelo za prihod generala Kutjepova v Moskvo, so jim sovjetska oblastva dovolila, da ga obiščejo. Medtem pa so sovjetska oblastva ponovno prepeljala Kutjepova v drug kraj in to v Vladimirsko gubernijo.

Zakon o organizaciji zun. ministrstva

Belgrad, 27. marca. AA. Nj. Vel. kralj je predpisal in objavil zakon o ureditvi ministrstva za zunanje zadeve ter diplomatskih in konzularnih predstavništev kraljevine Jugoslavije v inozemstvu.

§ 1. Vsi posli državne zunanje politike in odnosaji z inozemstvom so osredotočeni v ministrstvu za zunanje zadeve.

Ministrstvo za zunanje zadeve vzdržuje redne stike in vodi pogajanja o zaključitvi pogodb s tujimi državami in štiti preko svojih zastopnikov interese kraljevine Jugoslavije in njenih državljanzov v inozemstvu in stoji v zvezi s tujimi diplomatskimi zastopniki pri nas.

§ 4. Ministrstvo za zunanje zadeve se deli na pet oddelkov in to:

I. Politični, II. upravni z računovodstvom, III. konzularno-gospodarski, IV. pravni oddelek, V. glavni arhiv.

Na čelu oddelkov so načelniki, ki se postavljajo na ta zvanja s kraljevim ukazom na predlog ministra za zunanje zadeve v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

Načelniki je lahko samo diplomatsko konzularni uradnik 2. 3a ali 3 skupine I. kategorije. Nato navaja zakon dolžnosti upravnika.

§ 5. Oddelki se dele na odseke:

I. Politični oddelek ima 6 odsekov, in to:

1. odsek, v čegar pristojnost spada sestavljanje polnomoči, pripravljanje, izgotavljanje, sklepanje in ratifikacija mednarodnih pogodb in konvencij, pripravljala dela za razglasitev mednarodnih pogodb in konvencij, redakcija not in mednarodnih aktov, šifre itd.

2. odsek, v čegar pristojnost spada sestava poročil za zastopništva v inozemstvu, domači in inozemski tisk, publikacije o naši državi, poverljive mislije v inozemstvu;

3. odsek, kamor spadajo posli: Društva narodov, Vatikana, manjšinska vprašanja v zvezi z zunanjo politiko, reparacije;

4. odsek, kamor spadajo politični posli z Albanijo, Bolgarsko, Grčijo, Egiptom, Italijo, Turčijo in Španijo;

5. odsek, v čegar pristojnost spada: politični posli z Avstrijo, Madžarsko, Nemčijo, Poljsko, Rumunijo in Českoslovaško;

6. odsek, kamor spadajo politični posli z vsemi ostalimi državami.

II. Upravni oddelek se deli na 4 odseke, in sicer:

1. odsek kabineta,

2. odsek protokola (diplomatski potni listi in pooblastila, akredititvi in odpoklici, pisma, eksekvture za konzule),

3. osebni odsek,

4. odsek računovodstva in gospodarstva.

III. Konzularno-gospodarski oddelek se deli na 3 odseke, in sicer:

1. prometni odsek, kamor spadajo ti-le posli:

2. trgovski odsek,

3. konzularni odsek.

IV. Pravni oddelek se deli na 4 odseke in to:

1. odsek, kamor spadajo: sodni posli, pravni spori, dostavljanje sodnih sklepov, ekstradicije, razne dekoracije itd.;

2. odsek, v katerega spadajo posli uprave: repatriiranja, bolniški stroški, sprejem državljanov, potni listi naših državljanov itd.;

3. odsek, kamor spadajo: odprema uradnih in poverljivih aktov in dokumentov;

4. odsek, ki podaja mišljenja posameznim oddelkom ministrstva v vseh pravnih vprašanjih.

Minister za zunanje zadeve sme izjemoma in za gotove posle postaviti honorarnega uradnika ali več strokovnjakov kot pravne svetovalce.

§ 7. Na čelu oddelkov, razen odseka za računovodstvo in gospodarstvo, je lahko samo diplomatsko konzularni uradnik s činom svetnika ali tajnika v 5. skupini.

§ 8. Uradniki ministrstva za zunanje zadeve in diplomatsko konzularnih zastopništev so:

1. diplomatsko konzularni uradniki, 2. pisarniški uradniki, 3. manipulativni uradniki, 4. računski uradniki, 5. tehnično in pomožno osebje.

§ 9. I. Za diplomatsko konzularne uradnike veljajo položaji po teje razporeditvi: pripravnik 9. skupine, pisar 8. sk., konzul 7., 6. sk., tajnik 7., 6. sk., svetnik 4., 4a, 3. 3a sk., 2. generala konzula 3a, 3., 2. sk., načelnik 3., 3a, 2. sk., pomočnik 2., 2a, polnomočni ministri in izredni poslaniki 2., 2a in 1. sk., prvi pomočnik 1. sk.

Za napredovanje oziroma postavitev iz nižje skupine v višjo veljajo roki zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih civilnega reda do 4. skupine vključno. Začetni od 4. skupine napredujejo oziroma se postavijo iz 4. skupine v višjo skupino po štirih letih v tej skupini.

Polnomočni ministri in izredni poslaniki so lahko postavljeni na vse položaje ne glede na čas v državni službi in kvalifikacije, vendar ne morejo napredovati iz ene skupine v drugo, ne da bi bili v tej štiri leta.

II. Uradniki navedeni v predhodnem odstavku tega paragrafa prejemajo plačo in stanarino in vse doklade po zakonu o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih civilnega reda. Položajna plača za skupine 2a, 3a in 4a znaša letno: za 2a 45.000 Din, za 3a 39.000 Din, za 4a 18.000 Din.

III. Glede na značaj službe uradnikov I. kategorije ministrstva za zunanje zadeve in diplomatsko konzularnih zastopništev v inozemstvu jim gre osebna službena doklada in sicer mesečno: za zvanje I. skupine po 3500 Din, 2a po 3100 Din, 2 po 2700 Din, 3a po 2120 Din, 3 po 1720 Din, 4a po 1320 Din, 4 po 920 Din, 5 in 6 po 920 Din, 7 in 8 po 620 Din, za pripravnike po 200 Din.

Te doklade prejemajo tudi uradniki na razpoložanju.

§ 10. Službene doklade v prehodnem paragrafu in v §§ 21 in 28 se računajo v pokojnino in to: s 50% po 20 letih, 60% po 25 letih, 70% po 30 letih in 100% po 35 letih aktivne državne službe.

§ 11. Poleg kvalifikacij, ki jih zahteva zakon o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih civilnega reda za uradnike I. kategorije morajo izpolniti osebe, ki žele postati konzularno-diplomatski pripravniki, te pogoje:

1. starost izpod 30 let,

2. diplomu fakultete domačega ali inozemskega vseučilišča ali diplomu državnih ali gospodarskih ved vseučilišča, ki ga prizna belgrajsko vseučilišče kot sebi enakovrednega.

3. položitev posebnega sprejemnega izpita.

§ 12. Sprejem pripravnikov v diplomatsko konzularno stroko vrši enkrat na leto zun. minister ter razpiše najdalje do 15. junija natečaj za določeno število pripravnikov.

Oni, ki žele biti sprejeti za diplomatsko konzularne pripravnike, so dolžni prijaviti se ministrstvu najdlje do 15. avgusta ter predložiti istočasno vse potrebne listine.

§ 13. Diplomatsko-konzularni pripravniki se lahko imenujejo le v ministrstvo in ne morejo biti premeščeni v inozemstvo.

Gandi oznanja enakopravnost kast

Krvavi boji med bramani in parijami

Bombay, 27. marca. n. Gandhi je začel na svoji poti v Džalapur pridigovati enakopravnost najnižjih kast z višjimi, kar povzroča novo komplikacijo položaja v Indiji. Prav za prav gre za one, ki sploh ne pripadajo nobeni kasti in katerih se nihče ne sme dotakniti, da se ne omadežuje. To so tako zvali »nedotakljivi«, ki se smatrajo za najnižja bitja na svetu, dočim so krave svete. Ti nesrečneži živijo izven selskih v džunglah, v gozdovih ali v gorah v neizrečni bedi in zapuščenosti. V Janibusoru pa je Gandhi šel med »nedotakljive«, ki so poslušali njegov govor oddeljeni od ostale množice, in je enega od njih objel ter poljubil. Nato je množico pozval, da sprejme »nedotakljive« kot svoje brate. »Nedotakljivi« so izjavili, da se hočejo pridružiti pasivnemu uporu, ki se bo začel 7. aprila na dan rojstva boga Rama.

V Bombayu samem je gibanje »nedotakljivih« povzročilo že resne nemire. V templu boga Višnu je bila te dni napovedana svečanost, ki so se je imele udeležiti najvišje kaste. Knezi in brahmani so prišli k malikosluzju v spremstvu mnogih slug s pikami in banderi.

V tem hipu je nekako tisoč »nedotakljivih« hotelo vdreti skupaj z dostojanstveniki v tempel, kar je nekaj dozda nezasiščenega in se ni še nikoli zgodilo. Sluge so se zapletli v boj z »nedotakljivimi«, da preprečijo to strašno »bogoskrustvo«. V spopadu je bilo okoli dvajset oseb deloma ubitih deloma ranjenih. Morala je priti policija, ki je s pendreki ločila brahmane od »nedotakljivih«, katere so potisnili stran od templja. Manifestacije »nedotakljivih« so potem trajale še dalje.

Ti najnovejši konflikti so voda na mlin angleške oblasti, ki ne podvzema ničesar, da bi Gandija ustavila ali celo aretirala. Edino, kar je podkralj podvel, je, da sledi Gandijevemu pohodu nekaj avtomobilov s policijskimi uradniki, ki vse govore in dogodke beležijo, sicer se pa zadržijo čisto pasivno.

V Bombayu traja štrajk železničarjev dalje. Uprava dela s štrajkbreherji. Prišlo je do zopetnih hudih izgrezov, ki jih je policija zadušila po enournem boju. Železničarji zahtevajo zvišanje plač, če ne, grozijo z akcijo v masah na dan rojstva boga Rama 7. aprila.

Zaupnica Tardieujevi vladi

Debata o Youngovem načrtu — Briand se ogiblje debati

Pariz, 27. marca. n. Dejstvo, da se je Briand kot tvorec nove ureditve reparacij in političnih dogovorov z Nemčijo, ki so s tem v zvezi, izognil tozadevni debati v francoski poslanski zbornici, je povzročilo precejšnje začudenje, ki se je v zbornici pokazalo v tem, da so radikalni socialisti predlagali, naj se razprava odgodi do vrnitve zunanjega ministra. Na hodnikih se je trdilo, da sta imela pred odpočitvjem Tardieu in Briand zelo živahen razgovor glede tolmačenja besedila haaškega dogovora in glede sankcij. Briand je bil mnenja, da je Francija celo v primeru, da bi haaško razsodišče ugotovilo kršitev Nemčije, bila vezana na mednarodne pogodbe, ki so se med tem časom sklenile, in posebno na Kellogovo pogodbo, in da bi bila torej v tem smislu upravičena samo do gospodarskih in finančnih sankcij, dočim je Tardieu vztrajal pri tem, da velja slej ko prej čl. 450 Versajske mirovne pogodbe, tako da bi Francija v danem primeru lahko tudi zopet zasedla Porenje, ne da bi mogla videti Nemčija v tem sovražno dejanje.

Na današnji seji poslanske zbornice je stavljal poslanec Marin od skrajne desnice predlog, da se debata odgodi. Marin je najostreje

kritiziral Youngov načrt. Posebno je označil predčasno izpraznitev Porenja za absolutno indiskutabel, ker se Francija s tem oropa edinega materialnega jamstva, ki ga ima danes še za zavarovanje reparacij in popolno izpolnitev mirovne pogodbe po Nemčiji. O tem je prišlo do ostre razprave med radikali in ministrskim predsednikom, ki se je končala s tem, da je Tardieu potom zaupnice zahteval odklonitev Marinovega predloga. Zbornica je izrekla Tardieuju zaupnico z veliko večino pri enostavnem glasovanju.

Drug predlog za odgoditev je stavljal poslanec Guernut od neodvisne leve, ker zahteva vlade, da bi poslanska zbornica mednarodne pogodbe tako dalekosežnega pomena odobrila brez zadostnega poznanja predmeta, meji že na fašistične metode in je parlament že radi varovanja lastne časti primoran, braniti se proti temu. Radikalna socialistična frakcija je vložila tretji predlog ter ga je poslanec Leon Meyer utemeljeval s tem, da je zunanji minister Briand odsoten, ter poudarjal, da je odpočitvanje zunanjega ministra en dan pred začetkom najvažnejših zunanje-političnih debat v parlamentu zelo čudno.

Pilsudskijev brat sestavi vlado

Varšava, 27. marca. AA. »Pate poroča: Poslanec Josip Pilsudski, brat maršala Pilsudskega, ki je poverjen s sestavo nove vlade, je imel včeraj sestanek s predsednikom sejma in se-

nata ter s predsednikom vladnih skupin Slavkom. Danes se bo sestal z ostalimi voditelji. Politični krogi verujejo, da bo poslanec Pilsudski predložil listo svoje vlade predsedniku republike jutri v petek.

V ponedeljek seja vzhodne komisije

Pariz, 27. marca. n. Bivši delovni minister Loucheur, ki še vedno vodi kot predsednik razprave za ureditev vzhodnih reparacij, dasi ne pripada več drugemu Tardieujevemu kabinetu, se je sedaj vrnil s svojega potovanja iz Egipta. V ponedeljek je sklical plenarno sejo komisije za vzhodne reparacije. Na seji se bo predvsem poskušalo odstraniti težkoče, ki so v zadnjih tednih zopet nastale med Madžarsko in državami male antante.

London, 27. marca. n. »Timesov« dopisnik iz Prage poroča sledeče oficijelno stališče Českoslovaške k pariškim pogajanjem o vzhodnih reparacijah: Českoslovaška je od vsega početka izvajala zakon o agrarni reformi enakomerno nasproti lastnim državljanom kakor tudi madžarskim optantom ter se je izjavila pripravljeno, dati v smislu zakona kompenzacije. Haaški dogovor določa, da se imajo kompenzacije za madžarske zahteve plačevati v fond A v višini zneskov, ki jih določijo českoslovaški zakoni. Českoslovaška je pripravljena, izpolniti svoje obveznosti v duhu razgovora. V Parizu pa so madžarski delegati poskušali doseči od Českoslovaške višje kompenzacije, kakor so bile dogovorjene v Haagu, in več, kakor je českoslovaška vlada

pooblaščen plačati pod naslovom zakona o agrarni reformi. Českoslovaška izjavlja, da pomenijo madžarske zahteve nič manj kot to, da se hočejo optanti izogniti haaškemu dogovoru. Českoslovaška se odškodnini noče izogniti, kolikor odgovarja domačim zakonom, brani pa se proti domnevi, da bi plačala več ali da bi plačala nekaj, h čemur se ni obvezala.

Hud potres na Liparskih otokih

Milan, 27. marca. n. Na Eolskih ali Liparskih otokih Filiciti in Alicuti, severno od Sicilije, je bil včeraj hud potres. Prebivalstvo je prestrašeno zbežalo na prosto in se potem ni moglo več vrniti v svoje hiše, ker je večina ulic bila popolnoma zasuta z razvalinami. Največ je trpel kraj Picorini, kjer so skoro vse hiše tako poškodovane, da bivanje v njih ni več mogoče. Do sedaj se še ne poroča o nobenih smrtnih žrtvah, pač pa je bilo več oseb ranjenih. Tudi na otoku Lipari, kjer žive politični pregnanci, so čutili potres, vendar tam ni bilo veliko škode. Italijanska vlada je iz Messine poslala vojaške čete in milico, da pomagajo ponesrečenem.

§ 21. Za pisarniške uradnike se odreja po njihovem položaju čin kot sledi: 1. starešina uradov v I-II, 2. arhivarji 2-II, 3. protokolisti v 3 in 4-II, 4. pomožni protokolisti v 3-II.

Pisarniškim uradnikom in uslužbencem v ministrstvu zunanjih zadev pripada stanarina in vsi dodatki, odrejeni po zakonu o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih civilnega reda.

Z ozirom na značaj in potrebo službe se odreja pisarniškim in računskim uradnikom za službo v ministrstvu zunanjih zadev poseben dodatek na čin in sicer v I-II 600 Din mesečno, v 2-II 450 Din in v 3-II 300 Din mesečno.

§ 22. Poleg kvalifikacije, ki jih zahteva zakon o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih civilnega reda za uradnike II. kategorije morajo osebe, ki želijo biti postavljene za pisarniške uradnike v ministrstvu zunanjih zadev, položiti poseben sprejemni izpit.

§ 24. Za manipulativne uradnike se odreja po položaju čin:

1. glavni ekspeditorji in šefi se postavljajo v I-III,

2. ekspeditorji se postavljajo v 3-III, in

3. pomožni ekspeditorji se postavljajo v 4-III.

Mariborska obč. seja

Maribor, 27. marca 1930.

Dr. Juvan je otvoril sejo in odgovoril na interpelacijo, ki je bila vložena na zadnji seji glede svobodnih meslin in pa objavo mestne klavne glede prodaje cenenege mesa »Večerniku« in »Maribor Zeitung«. Poročal je, da se bodo objave dostavile tudi »Volksstimme« in drugim listom. Pristopno ministrstvo se naprosi, da se vzgojevalni zavod za mladostnike ustanovi tudi v Mariboru. Občinski svetnik Robays je odložil svoje mesto v avtobusnem odseku. Nadalje župan poroča, da je mestna občina izgubila pravdo glede Francove hiše in da se bo o tej stvari razpravljalo na prihodnji seji.

Obč. svetnik Zebot predlaga, da mestna občina stopi v svrhu dogovora o enotnem načrtu zgraditve Maribora in okolice ter regulacije ulic v stik z okoljskimi občinami, ter da se v to svrhu izvoli posebna komisija. Razen tega predlaga, da zaprosi mesto Maribor arhitekta Plečnika, da prouči pomembne dele Maribora in okolice ter v sporazumu z mestnim gradbenim uradom izdela regulacijski načrt. Ker se v okoljskih občinah gradijo hiše ob periferiji mesta večinoma brez pravega načrta, bi poznejše regulacija ulic stala mnogo denarnih žrtev, zato je predlog utemeljen. Predlog se je izročil tretjemu odseku v pretres.

Predlaga se predlog obč. svet. Ošlaka in tovaršev radi zopetne namestitve v mesecu juniju odpuščenih 74 delavcev. Župan pojasnjuje, da se bodo najpogostejši in tisti, ki so že delali pri občini, itak nastavili.

Z ozirom na vprašanje obč. svet. dr. Katza, koliko je resnice na časopisnih vesteh, glede ukinitve »Vesne«, izjavlja, da je prišlo mnogo intervencij iz Ljubljane, Belgrada in drugod in da ne more biti o ukinitvi nobenega govora, s čimer se smatra ta zadeva za rešeno.

Za prvi odsek poroča dr. Vehle. Prizivu Rudolfa Bernharda zoper odmero večje porabe vode se ugodi. Priziv Rudolfa Kifmana zoper naknadni predpis občinske doklade za leto 1926, za hišo v Jelačičevi ulici se odkloni. Alojziju Strumpu se s 1. marcem odpise prirastkarina. Olepševalnemu društvu se do preklica odstopi v brezplačno uporabo paviljon pri treh ribnikih.

DEBATA RADI PRAVOSLAVNE CERKVE

Za tretji odsek poroča obč. sv. Stabej. V zvezi s prošnjo tukajšnje občine glede odstopa prostora v parku na Jugoslovanskem trgu za zgradbo pravoslavne kapele se je razvila zelo živahna debata. Obč. svet. Orčar je naglašal v daljših izjavah zahtevo, da se ugotovi delokrog pravoslavne cerkvene občine, ker se je dogodilo, da se je ob neki drugi priliki izjavila omenjena pravoslavna občina po svojem zastopniku za bojko proti nekemu tukajšnjemu hotelu. Po ugotovitvi tega delokroga naj se potem eventualno sklepa o odstopu zemljišča, ki pa nikakor ne sme biti na Jugoslovanskem trgu.

Župan je z ozirom na precej ostra Grčarjeva izvajanja poudaril, da segajo Grčarjeva izvajanja predaleč, da tozadevna razprava v smislu njegovih izjavij nikakor ne spada pred občinski svet, ki ima sklepati samo o zemljišču, nikakor pa ne o delokrogu, kar tudi sicer ni niti najmanj v skladu z izvajanjem G. Grčarja, ki se je uvodoma zavzel za versko strpnost.

Obč. svet. Zebot je v toplih besedah naglašal, naj bo ravno Maribor zgled verske strpnosti, in sicer s tem, da dovoli pravoslavni cerkveni občini za gradnjo potrebno zemljišče, ker je v tem oziru tudi Belgrad dal lep zgled, ko je odstopil za katoliško katedralo primerno zemljišče. Na predlog odseka se sklene, da je mestna občina pripravljena odstopiti za gradnjo primerno zemljišče, popreje pa naj se razpiše javen natečaj in izdelajo končni načrti. Nato se bo v seji o tem sklepalo.

Olede regulacije Glavnega trga se vzame na znanje poročilo gradbenega urada, da se omenjena regulacija lahko izvrši z materialom, ki se sedaj nahaja na Glavnem trgu, in pa da se za rešitev arhitektonske plasti skliče takoj tozadevna anketa. Trg za seno in slamo se končno javno premesti h klavnicam.

Za četrti odsek poroča Pušenjak. Narodnemu gledališču v Mariboru se dovoli podpora 30.000 Din. Uslužbenec mestnega kopališča se dovoli denarna nagrada za leto 1929. Odobri se zvišanje obrestne mere pri Spodnještajerski ljudski posojilnici od 9 na 9½%. Zvišanje velja od 1. januarja 1930. V mestnih parkih se nastavi kot čuvaja Blaž Blasler in Ivanka Zorman. Kanalizacija v Gregorčičevi ulici se izvrši, ker ni v pogledu cestniška nobenega zadržka. Slavku Volkmu se dovoli prodaja hiše v Dušanovi 3, pod pogojem, da prevzame kupec vse obveznosti, ki jih je imel prosilec nasproti mestni občini. Nakup raznih parcel se odkloni, ker ni tozadevnih kreditov.

Za peti odsek poroča Murko. Prošnja Ivana Merdavsja za gostilno se odkloni. Ugodi se Ferdinandu Posteržinu za dovolitev koncesije za prodajo molitvenikov. Enako se ugodi Ivanu Zelzerju za koncesijonirano obrt izvoška, oziroma avtoizvoška.

Ob 20 je župan zaključil javno sejo, nakar se je vršila tajna, na kateri so se obravnavale važne disciplinske zadeve. Ob zaključku lista seja še traja.

Spremembe v madžarski vladi

Budimpešta, 27. marca. r. V političnih krogih se mnogo govori o spremembah v vladi. Pričakuje se, da bo finančni minister dr. Weckerle podal ostavko in da pride na njegovo mesto baron Koranyi, ki je predsednik Osrednjega finančnega zavoda in šef madžarske delegacije za vzhodno reparacijsko vprašanje v Parizu. Verjetno pa je, da Koranyi finančnega ministrstva ne bo prevzel, zato prihaja kot drugi v poštev glavni ravnatelj kmetijskega kreditnega zavoda Kos. Pričakuje se tudi, da bo odstopil kmetijski minister Ivan Mayer.

Japonski admirali proti američanskim predlogom

Tokio, 27. marca. AA. Posebna seja ministrskega sveta, ki bi morala danes sestaviti odgovor na pomorske razorožitvene predloge Združenih držav, je bila iz notranjopolitičnih razlogov odgodena. Pončeni krogi sodijo, da je generalni štab vojne mornarice nasprotnik američkih predlogov. Zato odgovor japonske vlade ne bo sestavljen pred prihodnjim tednom.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivo vreme bo trajalo dalje, nekoliko hladneje, v južnih Alpah večinoma jasno.

Glas Slovenca iz Sibirije

Pismo o razmerah v ruski Sibiriji

Smiklavž pri Slovenjgradcu, 26. marca.

Zdaj je došlo semkaj že četrto pismo od našega rojaka J. P. Popisuje, kako huda je v Sibiriji zima. Sredi oktobra pade sneg in leži do srede aprila, mraz je dosegel v letošnji zimi 50 stopinj, zemlja zmrzne na tri metre globoko, v nekaterih krajih se sploh ne odtaja. Žito večinoma slabo rodi. Leta 1921, 1922 in 1923 so bila leta lakote, takrat je mnogo ljudi umrlo od gladi. Lesa tudi ni, raste samo breza. Denarja je tukaj težko dobiti. Tovarn tukaj ni in tako ni zaslužka. Tukaj ni mogoče več živeti.

Od leta 1917 je tu revolucija. Brat gre na

brata, sin na očeta in oče na sina. V letih 1929 in 1930 so pa še posebno velike težave. Obleke ne moremo dobiti, ker tukaj ni prodajaln, ljudje hodijo vsi strgani okrog. Japonska in kitajska meja je zaprta; mi živimo blizu njih.

10 kg moke stane 40 do 60 rubljev, 100 kg krompirja 10 rubljev. Papirja ni dobiti, ker trgovina s papirjem ni dovoljena, radi tega tako težko pišem.

Končno zopet iskreno prosi, da bi se mi za njegovo oprostitev zavzeli. Tukajšnja občina je že odposlala prošnjo na okrajno glavarstvo za repatriacijo ubogega našega rojaka.

Ljubljani ga je uvažal v to stroko Anton Förster, znanstveno in teoretično pa se je poglubil vanjo na Dunaju pod vodstvom Jos. Böhma, kateremu je leta 1895 posvetil svojo prvo studijo iz te stroke, in slavnega Ant. Brucknerja je ustvarila za njegovo življenjsko delo tako značilno dvojno lice, ki se kaže v vsem njegovem znanstvenem in prosvetnem delovanju. Mogoče je celo muzikolog Mantuani v domovini bolj znan in cenjen kakor njegov dvojni umetnostni zgodovinar in domači zgodovinar Mantuani.

Na dvorni biblioteki je ostal do leta 1909, ko mu je takratni kranjski deželni odbor poveril vodstvo po V. Smidu pravkar v smer sodobnih potreb in metod usmerjenega takrat deželnega, sedaj narodnega muzeja v Ljubljani. V priznanje za njegove zasluge na vzgojnem polju na raznih dunajskih učnih zavodih, kjer je tekom svojega službovanja na dvorni biblioteki predaval zgodovino umetnosti ali glasbe, mu je cesar podelil častni naslov profesorja. Na službenem mestu v domovini pa je po vojni v novi državi dosegel stopnjo in čast dvornega svetnika. Ko je dosegel v službi zakonito predpisano najvišjo starost, je bil leta 1924 upokojen in živi od tega časa v Ljubljani v krogu svoje družine, kjer v svoji izbrani znanstveni knjižnici v zasluženem miru izdeluje načrte, ki mu jih službena zaposlenost ni dovolila dovršiti, in dviga iz bogate zakladnice gradiva, ki ga je nabral kot bibliotekar ene največjih svetovnih knjižnic na Dunaju in pozneje na čestih studijskih »odmorih« v avstrijskih, čeških in jugoslovanskih arhivih.

V priznanje njegovih znanstvenih zaslug ga je Društvo za humanistične vede v Ljubljani, ki je prvi zarodek naše tako zaželjene akademije, izbralo za svojega pravega člana.

Mantuanijevo življenjsko delo stoji, kakor že omenjeno, pod znakom izrazitega dualizma: v svojem znanstvenem in praktičnem delovanju je on celo življenje vzporedno drugo z drugim muzikolog in zgodovinar umetnosti. Mimogrede, če praksa ali slučaj naneseta, je pa tudi arheolog (na ljubljanski univerzi je predaval več let klasično arheologijo), narodopisec in posebno publicist gradiva za razne panoge naše domače zgodovine. V njegovi strokovni praksi in življenju pa moramo računati z muzejskim ravnateljem Mantuanijem in agilnim prosvetnim delavcem, ki mu želimo še mnogo let plodonosnega dela v korist znanosti in čast Slovencev!

Požar na Rodici

Domžale, 26. marca.

V noči na 26. marec je nastal v drvarnici, oziroma šupi Fr. Sironiča, po domače Škrope na Rodici ogenj, ki je kmalu objel ves objekt. Plameni so že obiljavali zraven stoječo stanovanjsko hišo, ki se je že vnela. Požar so pogasili domačini s pomočjo požrtvovalnih sosedov, ne da bi bilo treba nastopiti ognjegaščem. Sreča, da je bilo ozračje mirno, sicer bi bila velika nevarnost, da bi pogorela še druga, poleg stoječa poslopja.

Kako je Lužarjev Francelj davke plačeval

Studiral je v Novem mestu in je bil dobro talentiran in na gornji gimnaziji znan kot dober risar in slikar-samouk. Pa so zvedeli zanj Stopčani in ga prosili, da jim je hodil po stenah slikat sv. Florijane, kar je Francelj prav rad storil, vsaj je pri tem zaslužil kako kupico vina-podgurea, ki je sicer, kakor je znano, kislo, pa vsaj Francelj tudi z doma ni bil boljše mu vajen. Ko je pa leta 1875 zvršil gimnazijo, se je podal v semenišče v Ljubljano. In po novi maši leta 1879 je bil nastavljen za kaplana ravno v Stopiče. Pri »Podgureh«, kakor so imenovali svoj čas Stopčane, je bil prav priljubljen zaradi svoje prijaznosti, dobrotljivosti in se-gavosti. Spominjal se je pa tu tudi svojih dijaških let, ko je videl po stenah svoje nekdanje sv. Florijane. Služba v Stopičah pa za Francelja ni bila posebno dobičkonosna, pa če bi tudi bila, bi Francelj ne bil dal dosti na stran, ker je v svoji darežljivosti vse razdal. Včasih si je pa vendar toliko del na stran, da se je odpeljal v Ljubljano z nekdanjo dolgotrajno pošto vožnjo iz Novega mesta. Ko pa je prišel v Ljubljano, je prenočeval le pri »Slonue«. Drugi dan pa smo čitali v časopisih med tujci pri »Slonue« »Berača« iz Stopič. Tisti, ki smo Francelja poznali, smo vedeli, kdo je ta stopiški berač. Najbolj se je pa razveselil Franceljnovga prihoda v Ljubljano »Brenceljnov« Jaka, da je preživel v njegovi bližini vsaj par veselih ur.

Ampak najbolj imenitno je, kako je Francelj davke plačeval kot stopiški kaplan. Dobil je od davčnega urada v Novem mestu pozivnico, da mora plačati dohodninski davek. In Francelj je kot pošten avstrijski državljani seveda vse pošteno plačal. Pa si je mislil: Zdaj bom imel leto dni mir. Pa se je zmotil. Čez 14 dni dobi drugo pozivnico, da mora plačati še pol

krajcarja, za kolikor so se zmotili pri odmeri njegovega davka in mu premalo zaračunali. Francelj pa si je mislil: No, tudi to bom pošteno plačal. Vzame krajcar, ga prepili čez sredo in nese v davkarijo v Novo mesto. Tu dobi za pultom uradnika in dene na pult prepiljenega pol krajcarja. Uradnik ga pogleda osorno in vpraša: »Kaj pa to? Francelj pa pravi: »I kaj, pol krajcarja, za katerega ste me tirjali, in mi poslali pozivnico, da ga moram doplačati, kolikor ste mi prvič premalo davka zaračunali.« Uradnik pa ga premeri od nog do glave in mu pravi jezno: »Veste kaj, da niste vi to, kar ste, mi bi vam že pokazali!« Francelj pa pravi: »Zakaj pa, saj sem svojo dolžnost storil in pri-nesel, kolikor ste zahtevali!«

Lužarjev Francelj je rajni župnik Zorec, znan šaljevec in ilustrator Aleševčevega »Brencelja«, o katerem smo v podlistku že pisali. (Op. uredništva.)

Iz stare Rusije

Aleksander L., nekdanji gost ljubljanske škofije izza kongresa, je nekoč zelo obžaloval, da je dež pokvaril sprejem pruskega prestolonaslednika. »Vsaj ne bo rekel, da so na Ruskem suho sprejeli,« je carja tolažil komornik Nariškin. »Ta je dobra!« je odgovoril car in je dodal, ker je znal, da se Nariškin zelo boji umreti: »V nagrado za tvojo duhovnost ti bom zgradil lep spomenik.« — »Koliko boste izdali za spomenik?« je vprašal Nariškin. »Zakaj hočeš to vedeti?« — »Jaz bi rajši dobil ta denar, dokler sem še živ, Veličanstvo. Potem bi vam priredil lep ples.« Car mu je izplačal več deset-tisoč rubljev.

General Miloradović je prvi bil v Bukarešti, ko so jo Rusi odvzeli Turkom. »Katero na-

Ldravi zobje
SARGOV

KALODONT

Katoliška katedrala v Belgradu

V Zagrebu je 25. t. m. predaval konzultor belgrajske nadškofije o. Peter Vlašić o katoliškem življenju v Srbiji ter posebej še govoril o novi belgrajski katedrali, za katero se sedaj delajo velike priprave.

Katedrala mora biti monumentalna in bo morala tvoriti z okolico harmonično celoto. Arhitektonski slog je za arhitekta svoboden, vendar pa je gotski izključen. Katedrala bo tako velika, da bo obsegala prostora za 4000 do 4500 vernikov. Pod enim delom katedrale bodo podzemeljski prostori, v katerih bodo pokopali belgrajske nadškofe, kjer bo pa tudi spravljena zakladnica, arhiv ter naprave za centralno kurjavo in ventilacijo cerkve. Katedrala bo imela velik kor, ni pa gotovo, ali bo kor zadaj ali za glavnim oltarjem. Posvečena bo cerkev sv. Janezu Kapistranu, osvoboditelju Belgrada od Turkov.

Izbrana je že jurija desetih oseb, ki bodo skupaj z belgrajskim nadškofom odločili, kateri načrt se bo sprejel. Trije najboljši načrti bodo nagradjeni: s 30.000, 22.000 in 15.000 Din. Poleg tega si nadškofija pridržuje pravico, odkupiti še kak načrt za 5000 Din.

Razpis natečaja je vzbudil veliko zanimanje domačega in tujega sveta. Načrte je doslej priglasiilo 400 arhitektov. Od teh 500 iz Nemčije, ostali pa so iz Jugoslavije, Avstrije, Madjarske, Švice, Francije, Italije in Romunije. Ker z 31. t. m. poteče rok natečaja, so načrti že pričeli dohajati. Dne 6. aprila pa se bo sestala jurija, ki bo odobrila in sprejela načrt. Nato se bo takoj položil temeljni kamen. Katedrala bo stala kakih 15 milijonov Din.

Tihotapec ustreljen

Tvrkova v Slov. kraj., 26. marca.

Ob ogrski državni meji je bil v četrtek, dne 20. marca popoldne ustreljen tihotapec Jožef Časar, posestnik v Zvenavljah 22. Dogodek se je izvršil takole:

Patrolja oddelka finančne kontrole v Martinju je v gozdu blizu vasi Zvenavlje zalotila dva tihotapca, katere sta z ogrske strani tihotapila preko naše državne meje ogrski pipni tobak. Ker se pa na poziv finančne kontrole, naj v imenu zakona obstojita, nista odzvala in obstala, marveč sta skušala pobegniti, je straža uporabila orožje. Pri tem je obležal mrtev posestnik Časar, dočim je drugi tihotapec pobegnil. Pri ubitem Časaru so našli sto zavojev ogrskega pipnega tobaka in 400 Din. Bil je še mlad, star okrog 30 let, in precej premožen, tako da mu ne bi bilo treba pečati se s tihotapstvom, s katerim se je baje bavil že več let.

Naše obmejno prebivalstvo pa s tem prav resno opozarjamo, da mora na meji in v obmejnem pasu obstati že na prvi poziv finančne kontrole kot obmejne straže ali pa na poziv orožniške patrolje, ker v nasprotnem slučaju, ako ne obstane niti na ponovna dva poziva, mora straža po predpisih rabiti orožje.

grado si želiš?« ga je vprašal car. »Imam več odlikovanj, Veličanstvo. Prosil bi za križec sv. Georgija IV. stopnje, ki ga dobi vojak, če prvi stopi v sovražno trdnjavo.« Car se je začudil skromni prošnji, ker je dobilo to najnižjo stopnjo vojnega reda navadno moštvo, a ji je ugodil. Kmalu nato je vložil Miloradović prošnjo, naj mu podvojijo prejemke. Ta določba je sicer veljala samo za malo plačo navadnega moža, general pa je imel velike prejemke kot poveljnik garde. Vojni minister je prošnjo označil kot sleparijo. A car se je zasmel in rekel: »Moramo plačati, če smo se dali potegniti. Križca mu ne morem odvzeti, postavlo izpremeniti se pa splača.«

Pisatelj Krilov, katerega basni prevaja naš Georges, je moral podpisati stanovanjsko pogodbo. Hišni lastnik je med drugim zapisal, da mora najemnik plačati 60.000 rubljev odškodnine, če bi po svoji nemarnosti povzročil požar, tako da bi hiša pogorela. Krilov je podpisal pogodbo, a je zraven dodal še dve ničli, tako da je znašala odškodnina 6 milijonov rubljev. »Zame ni nobene razlike,« je dejal, »ker ne bi mogel plačati niti prvega zneska, vam se bo pa seveda imenitno zdelo, da imate milijone v žepu.«

V časih Nikolaja I. so morali potniki še vedno častniku ob mestnih vratih predložiti svoje dokumente. Neki porednež je pomolil jedilni listek, ki mu je slučajno ostal v žepu. Častnik je pričel čitati in obenem pazno ogledoval tujca: »Teletje nožice — dobro! Svinjska glava — tudi popolnoma prav!« Nato je pozdravil in dal vojakom povelje, dvigniti prečnico.

Tlačani niso imeli pravice sklepati nobene pogodbe brez vednosti graščaka. Neko dekle je šivalo vreče za mornarico. Vojna oblast ji je napravila zato čevlje in od graščaka zahtevala,

Na svoji zemlji...

Gospodarska in narodna odvisnost Slovencev.

Kočevska Reka, 24. marca.

Vas Kočevska Reka se je po lauskem katastrofalnem požaru še nekam dobro opomogla. Ko bo vse gotovo, bo kakor kak mal trg.

V tej okolici je dosti slovenskih naseljenec, skoraj bi se jih smelo računati nad polovico tukajšnjega prebivalstva. Enim vsa čast, da so obdržali ljubezen in ponos do slovenskega jezika. A mnogo jih je, ki so ga čisto zatajili ali pozabili, tako da žal imamo na naši domaći slovenski zemlji izgubo na narodnosti.

Mnogi se čutijo zapuščeni, kakor bi bili v tujini. Nekateri vedno trde, da je Kočevje nemška dežela in se zato bojijo slovenskih naseljenec. Tu okrog je dosti zapuščenih domov, toda nekateri agitirajo med Kočevarji, da teh domov Slovencev ne smejo prodati! In vendar!

Koliko kmetijskih fantov bi lahko ostalo v domovini in bi se jim ne bilo treba izseljevati v tujino, če bi se dali ti domovi pokupiti, recimo po Agrarni banki, kakor je bilo nekaj slišati, da je v to svrhe ustanovljena.

Zdaj pa so prepuščeni ti domovi le za obogatitev kapitalistov, ki te domove pokupijo, potem pa njive in travnike prodajajo na javni dražbi. Seveda takrat ne manjka vinske kapljice, pa tudi rakije, če ne gre drugače v denar. Ljudje plačujejo zelo visoke cene, če imajo gotovino ali ne, saj tudi na upanje dobijo, samo da jih kapitalisti dobi v roke. Gozdove pa bogataš ohrani seve za se, jih izsekava ter z njimi bogati. Kmetič pa na predrago plačani njeni hira in gine.

Se pred kratkim smo imeli slučaje, ko so kmetje rekli, da ne pojdejo dražiti. Pa so gospodje razglasili, da bo pijača. No — pa so kmetiči šli in si dražili njive, da so lahko dobili za nekaj dinarjev vina zastoj in si zato njive dražje kupili. To je res slaba navada, ki bi se morala prepovedati!

Kmetje so dobili puste njive za visoke cene; na njivski grudi se bodo zastoj potili, gospod bo pa mimo les vlačil iz gozdov, ki so mu ostali.

Kupeem ne kaže drugače, ako hočejo izplačati drage njive, kakor se izseliti v tujino. Na tak način izganja kapitalizem in njegov način gospodarenja med nami ljudi z demače grude. Jemlje ljudstvu glavni vir dohodkov, ki so gozdovi. V tem je glavni vzrok našega izseljevanja, ker se tako kosajo domovi in grunti.

Prizadeti naprošamo oblasti, da kaj ukreduje proti temu in za nas!

Turdka

Julio Meinl

uvoz kave, Šelenburgova ulica 3, priredi v svoji podružnici danes od 8—12 poskušnjo Maltin kakao-a, dne 28. t. m. popoldne poskušnjo kuhane čokolade in dne 29. t. m. cel dan poskušnjo kave.

Vsak gost dobrodošel!

naj plača osem rubljev. Gospod je trdil, da mora država sama skrbeti za obutev in je plačilo odklonil. Stvar se je zavlekla in po treh letih dospela v senat, najvišje sodišče v državi. Visoki tajnik je nhalito prelistal papirje, zagledal besede »tlačanka« in »čevlje«, pa je mislil, da je vsa zadeva — navadna tatvina. Odredil je 25 šib. Tako je bilo dekle po krivici kaznovano, država pa je izgubila odškodnino za čevlje.

L. Teljakovski, dolgoletni ravnatelj državne opere, se spominja, da je pri zajtrku v carjevi palači čajno maslo stalo na mizi vedno v treh posodah. Car Aleksander III. je nekoč vprašal, čemu je toliko masla? Rekli so mu, da je to maslo iz treh različnih dvorskih mlekar, ker imajo baje člani carske rodbine različne okuse in je vsak le določeno vrsto masla. Izkazalo pa se je, da so izmislili vso stvar dvorski lakaji: na ta način so si vedno prilastili vse neporabljeno maslo. — Car, ki je bil štedljiv, je nekoč zvedel, da porabi on sam osebno do 2 kg sladkorja dnevno! Rekel je, da to ne gre. Od tedaj so mu prinašali v posodi samo eno vrsto kock, in spodaj je ležala zvita servijeta, da ne bi bila posoda napol prazna.

Carjeva mati se je nekega dne čudila, zakaj ni njene kočije. Rekli so ji, da je v popravilu, in vendar je bila popolnoma nova! Izvedela je, da glasom pogodbe s kolarjem Bräutigamom morajo kočije vsako leto v popravilo, četudi bi ne bile potrebne. Za vsako »popravilo« je bil seveda plačan. Dvorski minister knez Obolenski je hotel pogodbo razveljaviti, a ni šlo: sklenjena je bila za 10 let! — Ista cesarica je nekoč zamenjala krojača, ki je predlagal prenesrčne račune za kroje dvorske služinčadi. Ko je prihodnjič carica odšla na sprehod, je počila kočijažu vsa suknja vzdolž hrbta, čim so se konji zganili. Seveda je bilo to nalašč pri-

Pod kolesi voz

Murska Sobota, 25. marca.

Dora Štefan, 66letni kmet iz Moravca, je peljal iz dobrovnškega vinograda vino. Ko je zavil z vozom v neki klanec, ga je zadela nesreča. Voz ni zavrl, zato je voz zdrčal za konoji. Ti so se splašili in so začeli dvigati. Vse to se je zgodilo tako naglo, da se kmet ni mogel obdržati na vozu. Padel je tako nesrečno, da je prišel pod kolesa. Dobil je hude udarce, razen tega pa so mu kolesa strla tudi levo nogo.

Podobna nesreča se je zgodila tudi 53 letnemu Škrlec Matiji iz Bodonca. Z obloženim vozom se je peljal proti domu. Pot je imela precejšen padec. Da voz ne bi šel prenapeto, ga je hotel zavreti. Zavore pa je nekako nesrečno prijel. Komaj je namreč začel zavirati, ga je zavora zgrabila in potegnila pod voz. Vstati ni več mogel, ker se mu je zlomila leva noga.

Oba ponesrečena si nista samo v tem podobna, da sta si pod vozom zlomila vsak levo nogo, marveč ju je usoda zanesla tudi v isto bolnišnico. V tukajšnji bolnišnici vzdihujeta na sosednjih posteljah in si dopovedujeta, kako hudo je, če pride človek pod voz.

Koledar

— Pelek, 28. marca: Janez Kapistran: Siksi III., Papež.

Osebnosti

— Poročila sta se dne 24. t. m. v frančiškanski cerkvi v Mariboru g. Kajetan Wolf, usnjarski mojster v Dravogradu, z go. Ano Cehner, vd. Pušnik, gostilničarka istotam. Bilo srečno!

Novi grobovi

— Slovenski bogoslovci umrli v Zagrebu. Pred par dnevi je umrl v Zagrebu slovenski bogoslovec Ciril Herman, doma od Sv. Tomaža pri Ormožu. Gimnazijo je dovršil v salezijanskih zavodih v Verzeju in na Rakovniku, nakar je v Zagrebu nadaljeval bogoslovne študije, letos že tretje leto. Zavrtna bolezen je preprečila nadaljno pot njegovega zemeljskega življenja. V naših molitvah naj živi spomin nanj.

— V Ljubljani (Dunajska cesta 17) je umrla ga. Neža Belak, žena trafikanta. Pogreb bo danes ob pol 2 pop.

— Smrt v Litiji. V predilniških stavbah je 24. marca v najlepši moški dobi 46 let star, v 4 dneh umrl na pljučnici, daleč na okoli znan voznik in dober poznavalec konj g. Tone Švarc. Bil je mirnega in blagega značaja, ki ni imel nobenega neprijatelja. — Prvi je bil vedno po koncu in šel buditi druge voznike na »furo«. Bil je marljiv in znesljiv možakar, na katerega se je vsakdo lahko zanesel. — Kako je bil priljubljen, priča vzlic slabemu vremenu velik pogreb, ki se je vršil iz stavb na farno pokopališče na Savo, katerega so se z vozniki udeležili skoro vsi litijski in okoliški vozniki, ki so mu poklonili lep venec rdečih nageljnov. — Blag mu spomin, užaloščeni rodbini naše sozljaje. — V starosti 70 let je umrla ga. Nežka Benečalič v Litiji, ki je skozi vse življenje pošteno služila po litijskih hišah in je bila vsled svoje marljivosti in tihe narave vsepovsod priljubljena.

— V Smartnem pri Kranju je umrl g. Gašper Slavec, doma iz Postojne, katero je zapustil, ko mu je l. 1927 pogorela vsa domačija, ter prihitel v Jugoslavijo, da bi tu preživel svojo družino. Dobil pa je težko bolezen, ki ji je podlegel 25. t. m. Zapašča ženo in 5 nepreskrbljenih otrok.

N. v m. p.

Mala kronika

— Proletarske novele. Pravkar so izšle kot 1. knjiga Krekove knjižnice v fini obliki za malo ceno 24 Din izvod znamenite Proletarske novele največjega sodobnega danskega pisatelja Martina Nexö. Je to sedem novel, ki nam pokažejo globine življenja sodobnega proletarca, pa so obenem povzdiguječe po svoji veliki etični vrednosti. Poslovenil jih je Tone Krošl. Toplo jih priporočamo. Kdor pristopi kot član k »Krekovi knjižnici«, dobi za mesečno vplačilo 4 Din tri krasne knjige na leto!

— V tovarni na Javorniku se je delo dobro pričelo. To dokazuje, da so zopet sprejeli na delo pred dolgim časom odpuščene delavske moči.

— Iz zagrebske Delavske zbornice izključene organizacije. Zagrebska Delavska zbornica je izključila: Zvezo oblačilnih delavcev Jugoslavije v Belgradu, zvezo jugoslovanskih pomorščakov v Splitu in zvezo občinskih in tramvajskih uslužbencev in delavcev za okraj Zagreb v Zagrebu, ker niso izpolnili svojih dolžnosti do Delavske zbornice. Zveza usnjarskih delavcev v Belgradu je izključena, ker je izločena iz delokroga zagrebske zbornice, zveza

rejeno, da bi mogel kočijaž zagovarjati odslovljenega krojača!

Znani Pobedonoscev, prokuror svetega sinoda in dejanski gospodar ruske cerkve, je tožil, da tudi njemu cenzura dela sitnosti. — Neki Smirnov je iz Korana pri novi izdaji črtal 15 nedostojnih verzov, kar je povzročilo veliko razburjenje med Tatari. Iz Orenburga, predložila muslimanske učenosti, je dospel v Petrograd višji duhovnik in se je osebno pritožil carju, ki je preklekal propoved. — Drugič je prepovedala gospa Šipova, načelnica ugledne šole za plemiške deklice v Smolnem samostanu, na božični večer peti v cerkvi »Dnes Deva rojdatelj, češ, da je to pohujsljivo. Duhovnik je stvar javil metropolitu, ta je obvestil Pobedonosceva in slednji je prosil ministra Šipova, naj vpliva na svojo teto: »Sicer bo še v evangeliju črtala povest o Kristusovem rojstvu sploh!«

NAHOD živčni glavobol, migreno pržene **NOSAL - BAHOVEC** Dobi se v lekarnah. — NOSAL je popolnoma neškodljiv, ker se ne uživa, temveč noslja (šnola). NOSAL Vas obvaruje gripe. — Kupite NOSAL takoj. Proizvajalca Apoteka BAHOVEC, Ljubljana.

oblačilnih delavcev v Zagrebu pa je izključena, ker jo je razpustila policija.

— **Opozorilo železničarjem!** Združenje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev obvešča vse one svoje člane, ki so bili pomaknjeni nazaj v I. stopnjo osnovne plače, da je razposlal oblastni odbor vsem podružnicam potrebna navodila in naj se tovariši, ki so prizadeti, oglašijo pri podružnicah, da ne zamude roka.

— **Najden utopljenec.** Sestro: Na praznikov dan zjutraj so našli v Ljubljani utopljenca, ki je že ves razjezen in gnil, obleka na njem je že tudi skoraj razpadla. Moral je že dolgo časa ležati v vodi. Odpeljali so ga v mrtvašnico k Sv. Urhu v Dobrunjah.

— **Artista-ta-ica.** Artistka Julčka Husak v Belgradu je okradla svojo tovarišico, s katero sta skupaj stanovali. Odvzela ji je kovčeg, 4200 Din ter druge dragocenosti. Tatico je policija prišla v sredo zvečer.

— **Dva detomora na en dan.** Belgrajska policija je v sredo našla dva novorojenčka. Enega v Košutnjaku pri »Suhem bunarju«, drugega v Trnju v Sokobanski ulici.

— **Smrt dveh delavcev v valovih Bosne.** Dne 24. marca proti večeru so štirje delavci popravljali pokvarjen brod preko narasle Bosne. Ker je pa valovje zelo butalo, se je lesovje začelo lomiti. Dva delavca sta se srečno rešila, dva pa so pogoltnili valovi.

— **Dvojni roparski umor** sta blizu Kumanova zagrešila dva Arnavta nad dvema srbskima naseljencema. Srba sta kupila v Trnavi posestvo od nekega Arnavta. Pa sta potem v Kumanovu pila do večera. Ko sta se vračala, sta ju ponoči napadla Arnavta Džerim Isenović in Isa Mustafaović, ju pobila na tla, zvezala in začela jemati denar. Medtem sta se Srba — Milan Aleksić in Stojan Zdravković — zopet zavedla iz omedlevice in sta začela prositi, naj se ju usmili radi otrok in pa dobrega znanstva. Arnavta sta videla, da sta ju Srba v temi spoznala. Isa je dal samokres Džerimu in ta je mirno ustrelil Milana z enim. Stojana z dvema streloma. Potem sta pograbila vse in pobegnili. Zločin pa je bil kmalu odkrit in policija je oba prišla, preden sta mogla priti kam čez mejo. Dejanje sta oba priznala in opisala.

— **Prevažanje pošte Polhov gradec—Ljubljana.** Oblastna pošto-telegrafska uprava v Ljubljani oddaja v zakup prevažanje pošte na progi Polhov gradec—Dobrova—Vič—Ljubljana za dobo enega leta ali za dobo treh let, počeni od 1. julija 1930. Več je razvidno iz razglasa, ki je nabit na deski ljubljanskega magistrata.

— **Dvodnevni tečaj o zatiranju sadnih škodljivcev in boleznih,** priredi občinski kmetijski odbor skupno s sadjarsko podružnico na Bledu v sredo 2. aprila in v četrtek 3. aprila t. l. Poučevalo se bo teoretično in praktično točno od 8 do 12 dopoldne in od 2 do 5 popoldne. Vabljeni so vsi kmečki in drugi sadjarji iz Bleda in okolice. V interesu stvari je, da udeleženci obiščejo predavanja in demonstracije brez prekinbe od začetka do konca.

— **V Uradnem listu kraljevske banke uprave dravske banovine št. 43 od 27. marca 1930** je objavljen »Zakon o trgovinski pogodbi med našo državo in Madžarsko«, dalje »Zakon o konvenciji o ureditvi prometa in prevoza na žel. naše države in Madžarske; o konvenciji, ki se nanaša na vzdrževanje železnih mostov, vezičih železniške proge med našo državo in Madžarsko; o konvenciji o uporabljanju goiške železniške postaje; o konvenciji o čuvanju in vzdrževanju mejnih cest, potov in mostov in o konvenciji, ki se nanaša na zaščito in čuvanje mejnikov, obeliskov in znakov, službečih za označevanje meje črte; »Zakon o mednarodni konvenciji o izpizembi: 1. konvencije, podpisane v Parizu dne 20. maja 1875, za varovanje mednarodne izenačitve in izpolnitve merskega sistema, 2. pravil ki so priložena konvenciji in »Uredba o ustroju in področju uprav policije«.

— **Kralj vekov.** Trinajst govorov o Bogu. V stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani govoril dr. Mihael Opeka. Osemnajsta knjiga našega odličnega cerkvenega govornika obravnava nauk o Bogu, zlasti izčrpno njegove lastnosti ter nauk o presv. Trojici. Beseda je jasna in tekoča in misli so umljivo razložene, tako da se govorci tudi prijetno bero. Za nedeljsko čtivo krščanskim družinam najtopleje priporočamo — Cena 20 Din, po pošti 21.50 Din. Naroča se v prodajalni KTD (Ničman) v Ljubljani.

— **Trgovci se obveščajo,** da si je tvrdka Lenasi & Gerkman, Ljubljana, nabavila svilene rute ter šerpe in druge rute vseh vrst in cen, ter vabi k nakupu.

— **Starci in starke!** Revmatične bolečine Vam zagrenjujejo stare dni. Masirajte vsaj enkrat na dan Vaše utrujene žile z Algor. Občutili boste takoj veselje do življenja in svežost. V lekarnah in drogerijah 1 steklenica 16 Din.

— **Avtobusni promet Moznik—Kamnik—Ljubljana.** Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prišel z dnem 24. marca 1930 obratovati dvakrat dnevno na progi Kamnik—Ljubljana in obratno. Priporočam se za množično udeležbo. P. Rodč.

— **R. Mossejev časopisni katalog 1930** je izšel v svoji 56. izdaji. V tej izredno okusno in reprezentativno opremljeni knjigi najde interesent najnatančnejši pregled vsega tu- in inozemskega časopisja. Iz knjige se pa tudi jasno razvidi vsa mnogostranost Rudolfa Mossejevega podjetja. V nemško-francosko-angleškem uvodu se pokaže jasna slika, kako obsežno je delo, ki ga na reklamno gospodarskem polju v vseh kulturnih državah sveta vrši ta anončni zavod. Interesent najde v uredniškem delu kataloga vse zaželjene podatke o načinu reklame ter zelo pregledno razvrstitev svetovnega časopisja po stroki in državah. Višina naklade je označena letos prvič tudi pri strokovnih in znanstvenih časopisih. Zelo razširjen je takozvani inozemski del kataloga, kar je dokaz, da prodira Rud. Mossejev glasni zavod tudi v notranjost južnih držav.

— **Pri motenju prebave, bolečinah v želodcu, gorečici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoložnosti za delo povzroči naravna »Franz-Josef«** grenčica odprte telesa in poživljuje kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, po zavzivanju »Franz-Josef« vode zopet dobili slast do jedi v razmeroma kratki dobi. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Za ljubezen so zdravila. Red E. Opera: Netopir. Red D. Union, verandna dvorana: Filmsko predavanje prof. S. Brodarja o zvezdoslovju. Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

Kuhaj s plinom

Pred dvajsetimi in več leti, ne vemo, če je bila kaka gospodinja v Ljubljani, ki je kuhala s plinom. Le slovenske služkinje, ki so prihajale iz Trsta, so pripovedovale, pri kakih fini gospodi služijo — ni ni treba drv nositi, nič premoga, vse je kar na »gas«. Od tedaj se je marsikaj spremenilo in tudi plinsko kuhanje ni v Ljubljani več tako imenitna zadeva in je že prav dosti gospodinj, ki kuhajo s plinom. Ali mestna plinarica se trudi, da bi plinsko kuhanje še bolj uvedla med široke vrste naših gospodinj in ne brez uspeha. Zakaj dnevno se prilašajo nove gospodinj, ki naročajo plinske kuhalnike in štedilnike. Plinska kuha ima mnogo prednosti pred vsako drugo: ni treba nositi v kuhinjo ne drv in ne premoga — drvarnica je sploh nepotrebna, plinska kuha je bolj higijena, snažnejša, pripravnejša. In cenejša je, resnično cenejša od vsake druge.

Da se naše gospodinjne res živahno zanimajo za plinsko kuhanje, kažejo naznaka predavanja, ki se vrše te dni na Sentjakovski šoli. Ta predavanja prireja tvrdka »Prometheus«, sporazumno z mestno plinarico. »Prometheus« namreč izdeluje plinske štedilnike in kuhalnike. Prvo predavanje se je vršilo v sredo ob 8 zvečer, drugo večer popoldne in tretje se bo vršilo jutri ob 8 zvečer. Namen teh propagandnih predavanj je predvsem podučiti naše gospodinj, kako naj kuhajo s plinom, da porabijo kar najmanj plina in da jih pride kuhanje poceni. Tako je bilo skuhano pripristo kosilo: kumna juha, dunajski zrezek, pražen krompir, rezanci, v 20 minutah. Za to kosilo je kuharica porabila 330 litrov plina, ki velja 66 par. Kuhanje drugega kosila, ki je bilo: krompirjeva juha, telečji guljaž, žličniki in orehovi kifletčki, je trajalo 32 minut in je veljalo Din 135. Tretje kosilo iz ragoutove juhe, svinjskega zrezka, kranjskih klobas na ražnju, pečenega krompirja in makovih štrukeljčkov je trajalo 43 minut in je veljalo Din 173. Torej je jasno, da traja kuhanje s plinom manj časa in da je znatno cenejše, kakor vsako drugo.

Teh predavanj se udeležujejo gospodinjne vseh slojev, ali križ je bil, ko je predavatelj prošil, naj bi se priglasila ena izmed njih in poskusila na sosednjem štedilniku kuhati s premogom in drvmi, torej, da bi se uprizorila nekaka tekma med navadnim kurivom in s plinom. Nobena se ni hotela priglasiti. Izkazalo se je tudi, da nobena gospodinja pravzaprav ne ve, koliko jo velja kurivo za navadno kosilo, ki ga kuha vsak dan. Tu pri plinskem poizkusu pa prav natančno lahko vidijo, koliko plina gre skozi prozorni šteeve. Če se bo jutri, v petek zvečer, priglasila pogumna gospodinja, ki bi hotela kuhati z navadnim kurivom, bi to kurivo najprej stehali in ugotovili, koliko je vredno, potem pa primerjali s porabljenim plinom. Omeniti moramo, da večje kuhinje v Ljubljani že davno kuhajo s plinom: v bolnišnici, v Leonišču, v Dečjem domu, v Delavski zbornici itd. Zakaj plin se izkaže vedno kot cenejše kurivo, pa tudi ni treba potem toliko osebja za donajanje kuriva in za čiščenje posod. Zakaj pri plinu posode ne postanejo sajaste. Našim gospodinjim je torej plin le priporočati.

*

— **Zadnji prosvetni večer** v tej zimski sezoni bo drevi ob 8 v verandni dvorani Uniona. Poleg zanimivega predavanja o zvezdoslovju in o nebesnih telesih, ki ga bo imel g. prof. S. Breskvar, nas bo zelo nazorno popeljal v te brezmejne pokrajine kulturni film, katerega je izvršila tvrdka »Ufa« v Berlinu. Vsa zveste obiskovalce prosvetnih večerov na to predavanje in na predvajanje veleinteresantnega filma vljudo opozarjamo. Vstopnina: rezervirani sedeži 5 Din, navadni 3 Din, stojšča 2 Din.

— **Jubilejno umetnostno razstavo** priredi Srečko Magolič ob svoji 70 letnici v »Jakopičevem paviljonu« v Ljubljani, kakor smo že večerj poročali. Razstava bo obsegala 160 od leta 1926 izvršenih in še ne razstavljenih pokrajinskih oljnatih slik. Razstava bo odprta od nedelje 30. marca do 5. maja 1930 vsak dan od 9 do 18. V paviljonu bo na razpolago tudi knjiga: »Autogrami lepi umetnosti naklonjenih«, v katero naj se obiskovalci podpisujejo. To knjigo bo po zaključku razstave shranila »Narodna galerija« v svojem arhivu. Videli bomo vsaj, kaj bolj mika našo gospodo: umetnost ali rokodelstvo. V vabilih, ki se baš razpošiljajo, pravi Magolič, da bo to njegova zadnja razstava, vsled tega bo nastavl slikam kar najnižje cene, da pa omogoči tudi manj imovitim ljubiteljem umetnin, okrasiti si domove z originali. oddajal bo slike tudi na zmerne obroke. Ker so nam Magoličeva dela znana zlasti z njegove zadnje razstave 1926, ki je bila zaključena z najlepšim uspehom, želimo mu tudi sedaj ob njegovi 70 letnici kar najboljši uspeh.

— **Koncert Pavle Lovšetove** v Ljubljani bo v petek, dne 4. aprila v Filharmoniji.

— **Enketa o posredovanju dela vajencem in o posvetovalnem odboru** za poklicno izbiro pri javni borzi dela. Ravnateljstvo javne borze dela v Ljubljani je sklicalo na temelju osnutka pravilnika o posredovanju dela vajencem in o posvetovalnem odboru za poklicno izbiro pri javnih borzah dela, dostavljenem po Centralnem odboru za posredovanje dela v Belgradu, za danes ob 16 tozadevno posebno anketo, ki bo zborovala v sejni sobi upravnega odbora »Delavske zbornice za Slovenijo«. Na anketo so vabljene sledeče korporacije: kr. banska uprava, delavska zbornica, TOI, OUZD, mestna občina Ljubljanska, urad za pospeševanje obrti, ravnateljstvo srednje tehniške šole, uprava deškega vzgajališča na Kodeljevem, društvo za varstvo vajencev, društvo »Vajeniški dom« in pa osebe, ki se intenzivno pečajo z vajeniškim vprašanjem. Za anketo vlada splošno zanimanje prizadetih činiteljev.

— **Tat prodajal ukraden stroj lastniku.** Nekateri ljudje imajo pa že smolo: oni se tako pametno prevdajajo vsako stvar, pa prav tisto, kar smatrajo za najpametnejše, se nazadnje vedno skaže, da je najbolj nerodno. So že pod tako zvezdo rojeni. Včeraj je na primer tat J. Z. napravil tako kolosalno neumnost, da ga bodo zaradi te izključile najbrže za vedno vse tatinske organizacije. Možakar si je ogledoval na Vrtači, kje bi bilo kaj ukrasti. Zapazil je na novi stavbi lep strojček, tak, s katerim zavijajo železne cevi. Dvignil ga je, ali je bil težakl in ga odnesel. Dolgo je premišljal, kam bi ga spravil v denar? Kdo potrebuje take stroje? Lepo je stihl-tal imenitno storiijo, češ, da je stroj njegov že več let, nato pa zavil k ključavničarskemu mojstru Pičmanu: »Čujete, gospod mojster, dajte no kupiti tale stroj, 1300 Din je vreden, dam vanj ga za polovico ceno! Mojšter Pičman se je popraskal za ušesi in se spomnil: »Hm, prav ta je, kakor oni, ki mi je

bil ukraden na Vrtači!« Potem pa je možakarja porabil za rame in dejal vajencu: »Skoči po stražnika!« Minuto kasneje je tat že romal s stražnikom na policijo. Kadar je stražnik pogledal vajenca, se je aretiranec butnil s pestjo v čelo: »Jaz, oseli! Tistemu, ki sem mu mašino ukradel, tistemu jo grem prodajati!«

— **Drva, premog, koks** kupujte pri družbi »Kurivo« na Balkanu, telefon 3434.

Maribor

— **Nenadoma 'e umrla** na posledicah težke in neozdravljive živčne bolezni ga. Karolina Lampe v starosti 51 let. Pogreb pokojnice je danes ob 10 iz kapele mestnega pokopališča na Pobrežju.

— **Smrtna kosa.** Umrli je včeraj v splošni bolnišnici na posledicah težke neozdravljive bolezni v starosti 26 let poštni sluga Rudolf Lukežič. Pokojnikov pogreb bo jutri ob 15 iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju.

— **»Volksstimme«** ter njena pisava pred sodnim stolom pravice. Včeraj dopoldne se je vršila pri tukajšnjem okrožnem sodišču v razpravni dvorani št. 53 razprava v zadevi tožbe primarija dr. Dernouske proti odgovornemu uredniku in izdajatelju tukajšnjega dvotednika »Volksstimme« g. Viktorju Erženu ter Josipu Oslaku kot odgovornemu predstavniku Ljudske tiskarne, v kateri se omenjeni dvotednik tiska, radi notice, ki jo je objavil omenjeni dvotednik v št. 91 z dne 10. novembra 1929 pod naslovom »Ohrfeigen und Gustos sind verschie-dene. Razpravo je vodil višji sodni svetnik g. P. o-sega; obtožena sta bila radi inkriminirane notice, ki v smislu tozadevne sodnikove utemeljitve razsodbe vsebuje očiten namen, tožitelja smešiti in omalovaževati ter mu škodovati na časti in ugledu, obsojena, in sicer: odgovorni urednik in izdajatelj lista Viktor Eržen na 7 dni zapore, 600 dinarjev globe ter izplačilo odškodnine v znesku 1000 dinarjev, ravnatelj Ljudske tiskarne Josip Oslak pa na globo 500 dinarjev (vključena sprememba zaporne kazni v denarno v znesku 200 dinarjev) in pa na izplačilo odškodnine v znesku 300 dinarjev. Razentega nosita obtožena tudi ostale pravdne stroške in mora »Volksstimme« objaviti razsodbo. — Primarija dr. Dernouske je zastopal odvetnik dr. Hojnik, oba obtožena pa dr. Reismann.

— **Prvič v Mariboru** se izvaja veliki glasbeni deli: Sattnerjeva »Soči« in Dvořakova »Stabat Mater«. V glasbenih krogih se naglašja, da je bila zelo posrečena misel, izvajati omenjeni skladbi na enem koncertnem večeru. Da bo pa nudil koncert res umetniški užitek, za to nam jamči izredno posrečeno sestavljeni kvartet, v katerem sodelujejo ga. Lovsetova, gđ. Golobova in g. Gostič, vsi trije iz Ljubljane, ter g. Križaj iz Zagreba. Tudi zasedba orkestra in pevskega zbora je zelo močna ter šteje skupaj 110 oseb. Ni čuda torej, da vlada v vseh tukajšnjih krogih za koncert tako veliko zanimanje. Prepričani smo, da bodo Mariborčani in okoličani s svojo udeležbo pokazali, da znajo ceniti težko ali veliko kulturno delo domačega pevskega društva »Maribor«, ki se ni strahil velikih izdatkov za prireditve tega prvovrstnega koncerta.

— **Na počitniški koloniji pri Šmartnem na Pohorju** se je te dni pričelo z nadaljevanjem del. Novo gospodarsko poslopje bo dovršeno do konca meseca aprila oziroma začetkom maja, nakar se bodo postavile tri počitniške barake za deco. Društveni gospodarski odsek je te dni posadil okoli dvesto sadnih dreves, okrasil okoličeno poslopje z raznim lepimi grmičjem in drevjem ter pripravil ličen vrtič. Razen tega se sedaj urejuje 2500 kvadratnih metrov obsežen zelenjadni vrt. Po zamenjanih gozdnih jajah pa se bo zasadilo 12.000 gozdnih dreves tako, da bo počitniška kolonija na Pohorju po končni dograditvi gotovo vzorna za slične ustanove v naši državi.

— **Upravičena kritika in hvalevredna pobuda.** Na ponedeljkovem obnem zboru Tujsko-prometne zveze, o čemer smo že poročali, je tajnik dr. Senjor v svojem izčrpnem poročilu upravičeno kritiziral, da nekatere železniške postaje v Dravski dolini, ki so za razvoj ter razmah tujkega prometa največje važnosti in ki so v neposredni bližini falske elektrarne, še do danes nimajo električne razsvetljave. Kakor v posmeh in nekako paradokso brlijo na omenjenih postajah — petrolejke. Na drugi strani pa je ob zaključku svojega poročila prošil dr. Senjor pobudno misel, da bi se v svrhu poglabitve misla za olepševalno organizacijo zlasti v pohorskem in kobanskem območju ustanovila v posameznih krajih olepševalna in tujskoprometna društva, ki bodo gotovo vplivala pospeševalno na dvig tujkega prometa.

— **Mariborski ribiči** proslavijo 20 letnico tukajšnjega Ribarskega društva na slovesen način v nedeljo, dne 30. t. m. Ob 10 bo v dvorani hotela »Orel« slavnostni občni zbor s sledečim dnevnim redom: čitanje zapisnika zadnjega občenega zbora, poročilo društvenih funkcionarjev, pregled 20 letnega društvenega delovanja (predava društveni predsednik prof. Cotič), imenovanje častnega člana, volitve, predavanje dr. Kraussa o pomenu ribarstva v našem gospodarstvu. Popoldne je skupen ogled ribje staze v Fali; zvečer ob 20 v dvorani hotela »Orel« slavnostni banket.

— **O tem in onem o kopališču na Felberjevem otoku.** K tozadevnemu predlogu mesnega gradbenega urada, o katerem smo pod zgorajim naslovom včeraj poročali, ter še nekaterim drugim vprašanjem, ki so s tem v zvezi, se še povrnemo.

— **Tole še, potem pa prav nič več.** Oglasil se je »Večernik« in prinesel v svoji št. 69 notico pod naslovom »Vprašanje deklškega zavoda Vesne«, ki vsebuje nekatere neumestne obregljaje z ozirom na našo tozadevno notico v sobotni številki. Tole pravimo: vedo, kako je s ciframi in kaj je tiskarski skrat, pa zamerjajo radi razlikice 10 enot, ki sicer ne izpreminja ničesar na dejanskem položaju; in tudi kriterij glede »savske« ali »dravske« banovine nazadnje ni merodajen. Pisujučega glede obeh šol, ki se nahajajo v poslopju »Vesne«, pa sploh ne razumemo, ker ni v nikaki zvezi s tem, kar smo napisali. — Konec.

— **Veliko jih je, ki ne znajo slovenščine.** V Mariboru, kjer je do prebrata bil ves osnovnošolski pouk nemški, ni to nič čudnega. Mnogi bi se radi naučili slovenščine, pa nimajo prilike. Zato otvori drevi ob 19 Krekova mladina brezplačni tečaj za slovenščino. Tečaj bo trajal tri mesece; poučeval bo prof. Prijatelj. Tečaj se bo vršil v društvenih prostorih na Koroški cesti 1. Vsi, ki se zanimajo, vljudo vabljeni.

— **Razglasitev vojne razporeda** bo tudi letos na Teznu v času, ko bo obveznikom potom časopisja pravočasno javljen. Ker morajo do takrat vsi v Maribor pristojni obvezniki imeti vojno izpravo, v katere se bo pri razglasitvi vpisal vojni razpored, naj se obvezniki, ki do danes še nimajo voj. izprave ali so isto izgubili, čimprej javijo v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11.

— **Planincem in prijateljem planinstva.** Tukajšnje podružnice SPD redni letni občni zbor bo drevi ob pol 20 v restavracijskih prostorih Narodnega doma.

— **Mariborski molokliški** imajo svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 6. aprila, pri Zamorcu. Na obnem zboru se bo tudi razpravljalo o letošnjem športnem programu.

Celje

»Materinstvo krščanske žene« je naslov govora, ki ga bo govoril na materinski proslavi v nedeljo, dne 30. marca 1930, ob 4 popoldne v celjskem Narodnem domu slovenski religiozni pesnik g. Silvius Sardenko. Tako vrši celjsko Katoliško prosvetno društvo tudi v tem veliko kulturno nalogo, da prebivalstvu nudi neposredni stik z velikimi duhovni naroda. — Vstopnice za materinsko proslavo se dobijo v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

»Ponarejeni dvodinarski novci« so se zopet pojavili v Celju. Novci so bledeje barve ob pristnih, relief je nekoliko zabrisan in trdo izdelan, pri padcu pa ima novce mnogo temnejši zvok od pristnega. Eden tak izvod je bil že izročen mestni policiji, ki preiskuje, odkod bi bil prišel v promet.

»Nič manj kot 16 ovadb zoper prekrške cestno-polijskega reda« je bilo v dneh 24. in 25. t. m. vloženih v malem Celju. Kolesarji, soferji in vozniki vseh sort so tu prizadeti in prav je, da jih oko postave malo potiplje. Prav res ni potrebno, da bi pri malenkostnem cestnem prometu v Celju doživljali radi nepredvidnosti raznih dirkačev nesreče. Največ se jih ne more navaditi, da je treba voziti desno in prehitovati levo, kar je zlasti lahko usodno na naših ostrih ovinkih. Drugi zopet nimajo luči na vozilu, tretji se ne morejo navaditi vožnje s primerno zmerno brzino. Prebivalstvo bo vsakomur odkrito hvaležno, ki bo tu naredil red.

»Odmev že stare nočne zgodbe. Lani v oktobru že je bilo, ko je stal pred neko gabersko oštarijo celjski avtoizvozeček. Med tem ko se je on šulil v gostilniški kuhinji z domačimi, je sedla v njegov avto Nežika in pričela »na mile viže« hupati. Sofer je hupanje slisal, skrčil k avtomobilu in hotel izgnati nepovabljenega gosta, ki pa ni bil voljan zapustiti svojih pozicij v avtomobilu. Ker se je soferju mudilo v Leveč, je enostavno oddiral z Nežiko. Na Ljubljanski cesti nekje pa je Nežika zmanjkal. Zletela je iz avtomobila in obležala. Čečej pobita v občestnem jarku. Usmiljeni sofer jo je naložil in oddal celjski bolnišnici, iz katere se je vrnila nekoliko zmešana. Sedaj pa se prične odmev. Neke ženske so jo pričele nagovarjati, naj ovadi avtoizvozečka, da ji je storil početi silo, ker da bo potem moral avtoizvozeček zanjo plačevati. Nežika je res nekaj takega izpovedala in avtoizvozeček bi bil lahko padel v »šmirc«. Pa se je Nežika pamet zopet zasvetila in jasno ter odločno je povedala, da je sofer nedolžen in da so jo le babnice zapeljale, da ga je ovadila. Sedaj se je sulica obrnila in bo zadela hudobne ženske.

»Uradni dan Zbornice TOI v Ljubljani za Celje in okolico. Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celju in okolici, da uraduje referent zbornice v torek dne 1. aprila 1930 od 8 do 12 popoldne v posvetovalnici gremija trgovcev v Celju. Razlagova ulica 8, pritličje, levo. Stranke, ki žele kakega pojasnila ali nasveta v zadevah, ki jih zastopa zbornica, se vabijo, da se v navedenem času pri njem zglasijo.

Plui

Proslavljene matere. Tudi v Ptuj nismo zastali s proslavo Materinskega dne, ki je bil posvečen našim krščanskim materam in ki je bil prava manifestacija. Vse matere obširne fare so se že na vse zgodaj zbrale v mestu in nad tisoč jih je pristopilo k mizi Gospodovi. Popoldne ob dveh je g. dr. Josip Jeraš imel materam cerkven govor, v katerem jih je poveljeval in jih navduševal za njihov materinski poklic. Po cerkvenem govoru so odšle, nekatere s svojimi malčki v gledališče. Njim na čast je ljubka deca deklamirala par pesmi in članice Prosv. društva so ob petju izvajale simbolično »Za materjo«. Vse točke so bile zelo lepe in pristne. Nato se je na čast krščanskim ženam izvajal veličastni film »Sv. Oče in Vatikan«. Film je tolmačil g. Zor. Pri vseh treh predstavah je bila velika udeležba. Film je vzbudil veliko zanimanje. Večerno predstavo je posetil s svojo družino tudi predstojnik okrajnega načelstva g. dr. Vaupotič. — Tako smo počastili naše ljube matice, ki so temelj naroda in nam vse. Bog jih blagoslovi!

Umrli je 65letna g. M. Drevenšek, posestnica in Spodnjih Pleterjih pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. — Pokopana je bila na Marijin praznik. R. i. p.

Himen. V tukajšnji proštinski cerkvi se je poročil g. Ivan Kolarič, orožnik v Ljutomeru z gno. Tončko Rudolfovo, pos. hčerko iz Cezanjcev. Priči sta bila g. Josip Pinter, sodni uradnik, in g. Martin Mohorič, hišni posestnik iz Ptuja. Poročal je g. prošt dr. Ivan Žagar. — Obilo sreče!

Zlat damski prstan je bil najden. Dobi se pri policijskem oddelku na Glavnem trgu.

Nepotrebna prireditev. Čeravno je veteransko društvo bilo toliko lojalno, da na naš protest ni priredilo že objavljenega plesa, se pa društvo »Svoboda« ne zmeni za postni čas. Priredilo je dne 24. t. m. plesni venček v hotelu »Slon«. Čudno, da se dajo dovoljenja za take stvari v postu. Že iz gospodarskih razlogov bi bilo potrebno jih omejiti. Sicer se pa Ptujčani drže postnega časa, udeležba je bila prav majhna.

Bralno društvo v št. Janžu na Drav. polju priredilo dne 30. t. m. ob treh popoldne v svojih društvenih prostorih igro »Črnošolec«. Gostuje Bralno društvo iz Hoč pri Mariboru. Na to lepo in priljubljeno igro vabimo vse okoličane. Vstopnina malenkostna.

Tudi Hajdina se je vzdramila. Na praznik Marijinega Oznanenja je hajdinska osnovna šola in Dekliška zveza priredila igro »Pod božjim varstvom«. Dvorana društvenega doma je bila nabito polna. Predstava je posetila tudi ptujsko meščanstvo.

Koncert mariborske Glasbene Matice. Koncert, ki se bo vršil v soboto, dne 5. aprila, bo posvečen proslavi stoletnice rojstva dr. Benamina Ipavca. Zato se bodo pele najprej samo njegove pesmice. Dr. Ipavec je naše gore list, njegova pesmica zveni domače, v srce segajoče. Vsakomur se bo zahotelo, da bi n. pr. poslušal še in še »Ej te daja, ki ustvarja v prvem delu mirno večerno razpoloženje, v drugem pa poje razigrano melodijo, da te kar prevzame in bi najraje s pevci sam zapel. Tudi ostale pesmice so zares ljubke in čisto slovenske. Prepričani smo, da bodo vsem ugajale.

Adlešiči

Veliko je novega v Adlešičih. Zato bo kmalu sledil daljši dopis. Za danes se samo lepo zahvalimo za lepo predavanje g. ing. Kotlovsku, ravnatelju kmet. šole na Grmu pri Novem mestu, ki ga je imel ob priliki občnega zbora tukajšnje hramilnice in posojilnice, dne 19. marca 1930. — Alojzij Peček, načelnik, Milek Jožef.

Začnite pri kavi...

Ce hočete svoj način življenja kakor tudi Vaše rodbine, v zdravstvenem pogledu pravilno usmeriti. Pri kavi Hag Vam je napredek najlažji. Kofein je nearomatična snov brez duha in okusa, škodljiva: srcu, živcem in ledvicam. Pri kavi Hag, pravi, fini zrnati kavi so te neprijetne posledice radikalno odstranjene. Ker se kava Hag sama po sebi kot kvaliteta oceni, s tem popolno ustreza zahtevi: da varuje zdravje in povečuje veselje do življenja.

K A V A H A G

Litija

Važna obh. seja je bila zadnja pod vodstvom župana. Obravnaval se je vrnjeni proračun, ker je hanska uprava črtala diferenciacijo davkov, katera je bila prvotno sklenjena. Proračun se je poleg tega moral še zvišati z vsoto od Din 23.400 in sicer za po zakonu določeno zgradarino učiteljem in sicer 15 po številu po Din 200 mesečno. Sklenjena je bila nato doklada na vse direktne davke 130 odstotkov. Skupni stroški proračuna znašajo Din 478.249, lastni dohodki pa 25.900 Din. Pod predsedstvom podžupana Fr. Drnovška se je nato obravnaval račun za leto 1929, ki znaša v dohodkih Din 360.924 ter stroških Din 350.725. Po računskih pregledovalnih pregledani račun je bil nato soglasno odobren. Vrsile so se nato volitve v krajne šolske odbore in sicer za šolo v Litiji so bili izvoljeni poleg predsednika župana gg. Dobrave Josip, župnik Franc Kralj, Franc Kunstler st., Franc Simončič, Vojko Sribar, za šolo v Hotiču: Franc Drnovšek, župnik K. Cuderman, Lovše Franc, A. Štrus, Pavliha Janez iz Mačkove in Zupančič Andrej. — Za šolo na Savi: Batis Ivan, Marka Drnovšek, župnik Andrej Širaj, Gombač Karel, Krlhkar Ivan. Za šolo v Smartnem: Segš Josip iz Grad. Lazov. Za šolo na Vavah Batis Ivan iz Konja. Soglasno je bil nato sprejet županov predlog, da se vloži protest proti nameravani ukinitvi socialnega delavskega zavarovanja, to še predvsem iz razloga, ker se nahaja v Litiji predilnica z okrog tisoč delavci in delavkami ter svinčeni rudnik z okrog 250 rudarji, od katerih bi potem marsikdo delavec prišel na stara leta v ubožno oskrbo na občino. Storjen je bil važen sklep, da se pristopi k realizaciji zgradbe meščanske šole, katere zgraditev je bila že pred letom dni od občinskega odbora sklenjena. Sklenjeno je bilo, da se najame amortizacijsko posojilo 300.000 Din za nakup potrebnega stavbišča, katero in pa kje, bo ugotovila strokovna komisija, za katero se je naprosila kr. banska uprava v Ljubljani.

Osebn. vest. Na mesto umrlega občinskega odbornika Antona Lavriča iz Sevske je kr. banska uprava imenovala g. Andreja Gorenc, posestnika in gostilničarja na Grbinu, v litijski občinski upravo kot odbornika. G. Gorenc se je zadnja leta zelo uspešno uveljavljal v lokalni komunalni politiki.

Preselitev meroizkušnega urada. S 1. aprilom se preseli meroizkušni urad iz sedanjih prostorov pri Tiranu v lokal k Modicu, v katerem je imela Šmarska zadruga svojo mlekarico. Novi lokal preuredi županstvo na svoje stroške ter mora tudi plačevati najemnino. — S tem korakom je Litiji ohranjen ta važen urad, ki pride najbolj prav našim gostilničarjem, ki dajo tu svoje sode cementirati. — Uradni dan bo vsak drugi petek v mesecu.

Olepašje Litije pred kolodvorom. Vrtno betonsko skarpno je zgradil ob svojem vrtu g. Stane Lap, gostilničar v Gradcu, tudi g. Lojze Vrhovec, mesar v Gradcu je napravil vrtno skarpno. Z zgradbo teh skarp se je cesta na tem mestu razširila ter je pridobila lepa pešpot za pešce. Da bo urejena tudi cesta od mostu do litijskega kolodvora, prosimo cestni odbor, da ta del kanalizira ter da napravi betonski hodnik, saj je sedaj dodelj storila ob cesti.

Vavta vas

G. Ivan Jenko je otvoril nanovo trgovino s porcelanasto in stekleno posodo, z železnino itd. Tako je sedaj ljudem v petih tukajšnjih trgovinah ena razpolaga prav vse, kar za življenje potrebujejo. — Vreme pa se skoraj vso zimo bolj kislno drži in prav pogostoma dežuje. Radi tolike mokrote tudi ljudje močno bolehalo. Zlasti v Ju ki vasi je precej bolnikov. Zadnji čas je bilo nekaj lepih dni, da so ljudje lahko obrezali in nakolili vinograde. Veliko dela in truda je z vinogradi, užitka pa bore malo, že več let. Naši gostilničarji iztočijo precej vina, a vsega nakupijo večinoma na Bizioškem. Pridetek naših vinogradov ne krije nikakor vseh stroškov in truda. Zato nekateri že pravijo, da bi bilo res bolj pametno trte posekati in deteljo nasejati. Trtni les je namreč tudi zelo poškodovan po toči, zato tako hira.

Slovenjgradec

Župnik Pečnik iz Podgorja, znani gospodarski borec in tihi sodelavec v najtežji dobi našega ljudstva, v dobi narodnega prebujanja, ustanovitelj posojilnice za slovenjgraško okolico, leži težko bolan v slovenjgraški bolnišnici.

Stavbno gibanje. G. Schuller povečava svoj hotel in stavbno društvo »Greine« namerava zgraditi še par stanovanjskih hiš Namera je prav hvalevredna, ker — kakor povsod — primanjkuje tudi pri naših družinskih stanovanjih in morajo posamezni uradniki-samci stanovati v hotelih.

Kaplan v p. g. Dvorščak iz št. lja, bivši župnik v št. Primožu na P. se je stalno naselil na svojem posestvu v Starem trgu.

Trimesečno potujočo gospodinsko šolo za kmečka dekleta bo predvidoma priredila kr. banska uprava začenši z aprilom t. l. v Mistlinju.

Št. Peter pri Mariboru

V nedeljo 23. t. m. popoldne po večernicah se je ob izredno veliki udeležbi vršilo protestno zborovanje proti nasilju boljševikov, ki se je spreminilo v lepo manifestacijo za preganjane kristjane na Ruskem. Poldrugournemu predavanju profesorja Jan Šedivya iz Maribora s skriptičnimi slikami so zborovalci z zanimanjem sledili. Po kratkem nagovoru domačega župnika je bila sprejeta protestna resolucija, pevci pa so zapeli za uvod in sklep pesmi »Kristus kralj« in »Povsod Bog«.

Gospodarstvo

Dražba kož divjačine

Situacijsko poročilo o dražbi kož divjadi dne 25. in 26. marca 1930 v Ljubljani.

Zaloga blaga je bila srednja, v celem je bilo 566 lozov. Kvaliteta blaga deloma dobra, večinoma pa slaba, čemur je vzrok letošnja mila zima. Zanimanje je bilo samo za dobro blago, del slabše kvalitete v lisicah in kunah je bil sploh neprodan. Poleg domačih kupcev so bili tudi kupci iz Avstrije, Nemčije in Italije. Posredovalo se je za 170 prodajalcev.

Detajlna prodaja je bila malenkostna. Na dražbi pa so cene notirale sledeče: kune zlatice 980—1130 Din, kune belice 800—900, kune glave 1000, verice zimске 4, lisice poljske 230—370, lisice gorske 350—510, lisice gorske glave 700, jazbeci 52—78, dihurji 150—185, podlasice bele 50—56, podlasice ružave 7—8, mačke domače 10, divje 160—170, vidre 850—900, volkovi 240—260, srne 15, zajci domači 280, divji 1550—1650, polbi in krli, za katere je bilo sploh zelo malo zanimanja, so notirali 2—3 Din.

Izvoz v februarju

V mesecu februarju t. l. je znašal izvoz iz naše države 341.280 ton za 480,8 milj. (422.180 ton za 616,2 milj. v januarju 1930 in 34.246,709 ton za 385,1 milj. Din v februarju 1929).

Važnejši predmeti izvoza so bili (v milj. Din, v oklepajih podatki za januar): pšenica 19,2 (26,6), koruza 40,5 (52,2), konoplja 8,4 (6,1), hmelj 1,6 (2,0), goveda 25,4 (25,1), prašiči 17,4 (32,5), jaja 59,8 (21,6), svezje meso 16,8 (25,1), kože divjačine 4,4 (0,8), drva 4,1 (6,5), stavbni les 81,5 (154,2), hrast, žel. pragoi 9,5 (6,5), lesni izdelki 6,4 (6,7), cement 14,7 (17,1), svinec 5,1 (2,4), baker 30,1 (42,3), rude 32,0 (12,6).

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, je imela dne 24. t. m. svoj XXIII. redni občni zbor.

Iz načelstvenega poročila je razvidno, da je zavod kljub težki gospodarski krizi, ki je zadela lamsko leto Savinjsko dolino, dosegel prav razveseljevalne uspehe. Vloge so se pomnožile za 12.059.309,12 Din in znašale koncem leta 88.478.534,44 Din. Tudi posojila so se znatno povečala in narasla do konca poslovnega leta na 68.099.878,82 Din. Število članov je zrastle za 541, tako da je imela zadruga koncem leta 4620 članov.

Naloženega denarja je imel zavod koncem leta 18.980.893,03 Din. Rezervni zakladi so znašali 1.437.361,40 Din vpoštevajoč tudi celotni dobiček za leto 1929 po 256.572,50 Din.

Ljudska posojilnica v Celju uživa slejkoprej velik ugled in zaupanje med vsemi sloji prebivalstva. To dokazuje tudi jasna lamska bilanca.

Prometna banka d. d. v Ljubljani

je imela včeraj 26. marca t. l. svoj redni občni zbor. Od 50.000 delnic je bilo zastopanih 48.060. Občni zbor je sklenil, da se stare delnice odpšejo do nominalne vrednosti 50.000 Din in da se izda nova emisija v znesku 4.950.000 Din, katerih vplačilo je zagotovljeno po posebnem konzorciju. Upravni svet pa je bil pooblaščen, da to novo emisijo izvede. Tako je zavod dobil popolnoma solidno podlago in zagotovljen mu je nadaljnji razvoj.

Jugoslavenska banka. d. d., Zagreb

Dne 27. marca t. l. se je vršil XXI. redni občni zbor Jugoslavenske banke, d. d. Občni zbor je vzel poročilo ravnateljstva o poslovanju v preteklem letu na znanje, odobril zaključne račune in enoglasno sprejel razdelitev čistega dobička v znesku od Din 10.852.793,87.

Glasom zaključka občnega zbora se bo izplačala dividenda od 8% ter se bo kupon št. 21 za leto 1929, z 8 Din po delnici vnovčeval pri vseh blagajnah zavoda počenši z dnem 28. marca t. l.

Ostane dobička se je uporabil za zvišanje rezerve in pokojninskega fonda, Din 937.458,59 pa se prenese na tekoče leto.

V ravnateljstvo so ponovno imenovani g. dr. Ferdinand Gramberg, veleindustrialec, Belgrad, g. dr. Bogdan Gavrilović, univerzitetni profesor v polk, Belgrad, g. dr. Jovan Preiss, podpredsednik in nadravnatelj Žirostanske banke, Praha.

Poslovno poročilo in zaključni računi banke se pošljejo interesentom na zahtevo brezplačno.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 22. marca. (Vse v milj. Din, v oklepajih razlika napram izkazu z dne 15. marca.) Aktiva: Kov. podloga 402,3 (—3,3), tečajna razlika 1670,0 (+43,9), posojila: menična 1081,9, lombardna 240,3, skupaj 1322,3 (—1,9), račun časne zamenjave 187,9 (—1,9); pasiva: bankovci 3225,4 (—100), račun časne zamenjave 187,9 (—1,9), drž. terjatve 604,5 (+120,3), obveznosti: žiro 1210,2, razni računi 174,4, skupaj 1384,6 (+20,8), ostale postavke neizpremenjene.

Izpremembe v trgovinskem registru. Vpisi: Celjska vinarna, d. z. o. z. v Celju, podružnica v Šoštanj (20.000 Din); Doberšek Josipina in Pukl Filip; Golja & Pavletič, trgovina z lesom, Ljubljana; Bush Service Corporation, d. z. o. z., podružnica v Mariboru; Prva mariborska tovarna metel in ščetk Norbert Minibek, d. z. o. z. v Mariboru (100 tisoč Din, Bender Florijan, Minibek Norbert star.; Pečnikar, avtoprometna družba z o. z. v Sv. Jakob ob Savi (30.000 Din; Ivan, Anton in Josip P.); Av-

topromet Čarman, d. z. o. z., Zg. Šiška (20.000 Din; C. Ivan, Marija). — Izbris (radi končane likvidacije): Cenazal, centr. nakupovalnica za les, d. z. o. z. v Ljubljani; Ekim, eksp. in imp. dr. z. o. z. v Ljutomeru, obe v likv.

Konkurz je razglašen o imovini ing. Vrečka Franca, inženirja elektrotehn. podjetja v Ljubljani, prvi zbor upnikov 11. aprila, oglasiti se je do dne 10. maja, ugotov. narok 16. maja.

Naknadni ugotovljeni narok. Korinšek Adolf v Rajhenburgu 14. aprila.

Likvidacije. Nabavna centrala taninskih tovaren, d. z. o. z. v Celju; Avtozdruga za Selško dolino, d. z. o. z. v Zeleznicah.

Izpremembe v zadrugnem registru. Vpisi: Delavska posojilnica v Laškem, r. z. z. n. z.; Zivonorejska zadruga v Leskovcu pri Krškem, r. z. z. o. z.; Izvozna zadruga jugoslovanskih vin v Mariboru, r. z. z. o. z.; Zivonorejska zadruga v Smarju pri Jelšah, r. z. z. o. z.; Kmetijska strojna zadruga, r. z. z. o. z. v Trebnjem. — Izbris: Svoj krov, stavbna zadruga, r. z. z. o. z. v Ljubljani (ni začela poslovati); Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za Mežiško dolino v Prevaljah, r. z. z. o. z. v likv. (končana likvidacija).

Borza

Dne 27. marca 1930.

DENAR

Tendence na deviznem tržišču je čvrstejša, le Dunaj je popustil. Promet je bil srednji, znaten je bil predvsem v devizi Praga. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključenih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2273 bl., Berlin 1350,50—1353,50 (1852), Bruselj 790,03 bl., Budimpešta 988,61 bl., Curih 1094,40—1097,40 (1095,90), Dunaj 795,76—798,76 (797,26), London 275,11—275,91 (275,51), New York 56,50 bl., Pariz 220,76—222,76 (221,76), Praga 167,28—168,08 (167,68), Trst 296,55 bl.

Zagreb. Amsterdam 2269,875—2275,875, Berlin 1350,50—1353,50, Bruselj 790,03 bl., Budimpešta 987,11—990,11, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 795,76—798,76, London 275,11—275,91, New York 56,40—56,60, Pariz 221,76 bl., Praga 167,28—168,08, Trst 295,475—297,475. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 5,36 milj. Din.

Belgrad. Berlin 1350,50—1354,50, Budimpešta 987,11—990,11, Bruselj 788,53—791,53, Bukarešt 33,55—34,05, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 795,76—798,76, London 275,11—275,91, New York 56,40—56,60, Pariz 220,76—222,76, Praga 167,28—168,08, Milan 295,55—297,55.

Curih. Belgrad 9,1275, Amsterdam 207,35, Atene 6,70, Berlin 123,325, Bruselj 72,07, Budimpešta 90,225, Bukarešt 3,07, Carigrad 2,45, Dunaj 72,80, London 25,135, Madrid 64,25, New York 516,55, Pariz 20,23, Praga 15,31, Sofija 3,745, Trst 27,065, Varšava 57,95, Kopenhagen 138,40, Stockholm 138,3, Oslo 138,35, Helsingfors 13,01.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12,5325, (valuta) 12,47.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Državni papirji so nadalje čvrsti in so obdržali svoje tečaje, le 8% Blerovo posojilo se je nadalje uvrstilo. Prav znaten je promet v bančni delnicah, ki stalno naraščajo in so dosegle že prav visoke tečaje, zlasti Prastedična, Union, Jugo in Zemaljska. Nadalje so čvrsti papirji paroplovnih družb, Industrijski papirji so v glavnem neizpremenjeni, do zaključka je prišlo le v Trboveljski.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97,50 bl., 7% Bler. pos. 87,50 bl., Celjska 170 den., Ljubij. kred. 125 den., Prastedična 870 den., Kred. zavod 160 den., Strojne 75 den., Trboveljska 75 den., Vevče 132 d., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Ruše 230—250.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. pos. 86—86,50, agrari 52 den., vojna škoda ar. 413—414 (413), kasa 413—414 (413,50), 4. 413,50—414,50 (414), 5. 414—415, 6. 414—416, 12. 420—422,50, srečke Rdeč. križa 43 den., 8% Bler. pos. 97,25—97,50 (97,50), 7% Blerovo pos. 85,625—86,50 (86). Bančne delnice: Hrvatska 50 den., Katoliška 33 den., Poljo 65—65,50, Kreditna 101—105 (101), Union 198—201 (199, 200), Jugo 89,50—91 (89, 90), Lj. kred. 125 den., Mednarodna 60 den., Obrtna 36 den., Prastedična 880—885 (880, 885), Etno 163—175, Srbska 165 den., Zemaljska 140—141 (140), Industrijske delnice: Nar. šim. 25 bl., Guttman 190—200, Slavke 73 den., Slavonija 200 den., Našice 1900 bl., Danica 115—125, Pivara Sar. 180 den., Drava 267—315, Sečera Osjek 370—380, Nar. mljn. 20 den., Osl. ljev. 168 den., Brod. vag. 102,50—107,50, Union 140 bl., Vevče 125 den., Isis 20—25, Ragusa 432—450, Oceania 195 den., Jad. plov. 490 den., Trboveljska 466—470 (466).

Belgrad. Narodna banka 8720, 7% invest. pos. 86—87, agrari 54,25—54,50, vojna škoda 417—418, 5. 422, srečke Rdeč. križa 59—60, 7% Blerovo pos. 90,50 (2000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 90.

Dunaj. Podon.-savska-jadrana. 88,95, Wiener Bankverein 20,95, Creditanstalt 51, Escomptegesel. 170, Žirno 106,35, Ruše 33, Alpine 34,10, Trboveljska 58,30, Rima Murany 102,15.

Les

Na ljubljanski borzi so povpraševanja za večje množino topolovih hlodov od 2 m naprej, nadalje za hrastove remeljne 80 cm, 71×76, 76×76 in 81×81, za suh jesen, javor in belo bukev 43×43, 5,10, 6,00, 7,15, 7,65 in 8,15 m, za ozke frize do 90 cm dolge, 5, 6, 7, 8 cm šir.

Žito

Tako na čikaški kakor na budimpeštanski borzi je bilo danes opaziti uvrstitve položaja ter izboljšanje tečajev za vse predmete. Tudi pri nas je bila tendenca prijaznejša, dasi se promet ni znatno povečal. Ponudbe boljše pšenice so še vedno neznatne in velja gornjebaško blago 207,50 nakladna postaja. — Koruza velja 100—102,50 bačka ali sremska postaja. — V ostalem ni izprememb.

Ljubljana. Vse samo ponudbe slov. post. plač. 30 dni. dob. prompt. ml. tar. Pšenica bč 80 kg 2% 260—262,50, 78 kg 255—257,50, 77 kg 250—252,50, rž 72-

Kako se vprizarjajo sov. veleproces

Izjave bivšega sovjetskega funkcionarja

Bivši visoki funkcionar Kerenskijevega režima Vladimir Brunovski, socialist, ki so ga kasneje kot poljedelskega strokovnjaka prevzeli sovjeti in ga imenovali za komisarja prehrane, je pravkar izdal svoje spomine pod naslovom »V sovjetskih ječah«. Brunovski je bil v osebnih stikih z Ljeningom in Trockijem, a ko je odklonil ponudeno mu zaupno mesto v Čeki, je prišel v nemilost ter so ga vrgli v ječo in ga na podlagi ponarejenih dokumentov obsodili na smrt. Šele posredovanje raznih vlad in Nansenove pomožne akcije ga je rešilo in se je vrnil v svobodo.

V svoji knjigi pripoveduje Brunovski, kako so mu boljševiki ponudili ulogo velešpijona na korist inozemstva, posebno Anglije. Na podlagi te uloge se je imel vprizariti velik sovjetski proces, kakor jih je svet že nekaj doživel in kot se tak veleproces pravkar razvija v Kijevu proti »uporniškim Ukrajincem«. Potek naj bi bil naslednji:

Najprej naj bi prišli na pozornico Brunovskijevi »sokrivci«: »monarhisti«, »teroristi«, »protirevolucionarji«, »vohuni« — vse seveda same kupljene sovjetske duše. Sovjet-

»vse priznal« in podal obširno poročilo, kako se je ujel v nastavljene mreže sovražnikov proletarske republike.

Državni pravdnik Krylenko bi v svojem govoru s prstom kazal na imperialistične velesile, ki se poslužujejo najnižkotnejših sredstev, da bi v sovjetski republiki zanetile nemire in atentate in potem zaslužile ruskega delavca in kmeta. Ker je Brunovski inteligent in diplomirani strokovnjak, bi državni pravdnik obenem napadel inteligenco in specialiste in jih naslikal kot lakaje protirevolucije. Potek razprave bi moskovske tajne in javne agenture razširile širom sveta in pozvale svetovni proletarijat, naj strne svoje vrste in nastopi v obrambo moskovske komunistične trdnjave.

Brunovski je to sramotno ulogo odklonil in moral zato v ječo.

Imeniten gost

Lansko jesen se je pojavil v Rigi ljubezniv mlad mož z lepimi manirami in se nastanil v prvem hotelu mesta.

Mladi mož, ki je izborni govoril francosko in gladko obvladal tudi več drugih jezikov, se je kmalu seznanil z odličnimi osebami, bančnimi ravnatelji in ministri, ki so ga prijazno sprejeli, ko jih je obiskal. Zakaj bil ni nič manj kakor generalni tajnik finančne komisije pri Društvu narodov v Ženevi. Poleg tega se je pisal Henry Motta in je bil seveda za mnogo let mlajši brat švicarskega predsednika g. Motte. Le pomislite: Gospod Motta je prišel v banko, oddal tam svojo posetnico, predložil izkaze za lastnoročnim podpisom tajnika Društva narodov gospoda Drummonda in je brez vsega dobil denar proti čeku na njegov konto pri švicarski zvezni banki.

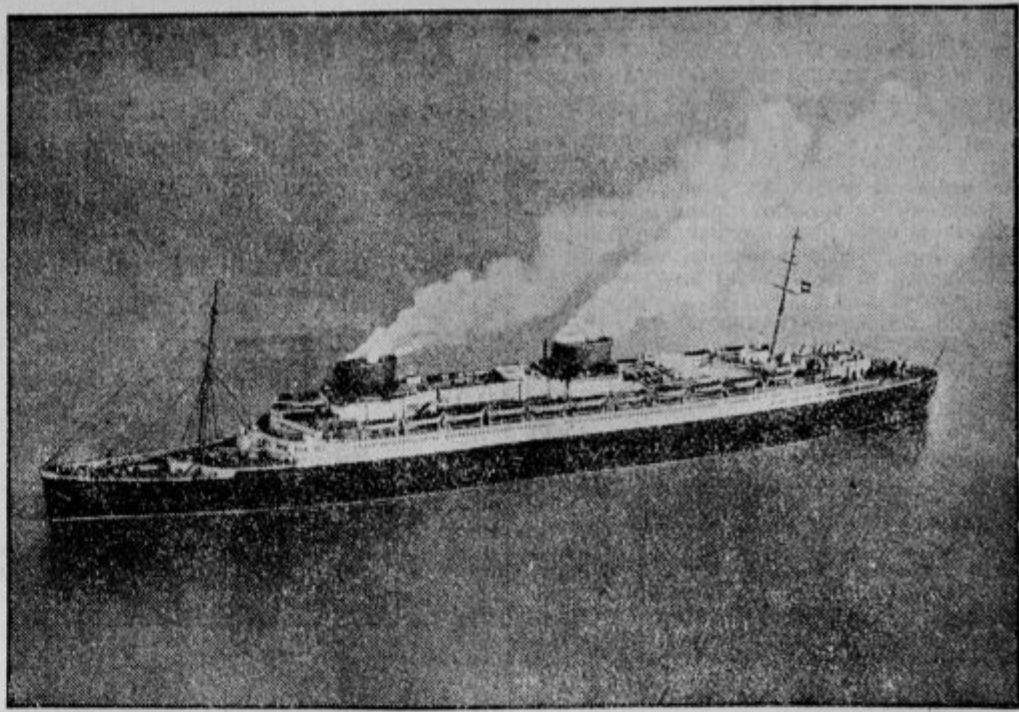
Nato je s svojim obiskom počastil finančno ministrstvo, kjer je zbudil pozornost s svojim znanjem v latinskem gospodarstvu in politiki. Dodelili so mu posebnega uradnika in vozila sta se v avtomobilu po lepi deželi. — Kmalu se je gospod Motta seznanil s predsednikom upravnega sveta Latiške banke. Tudi tu je vnovič ček.

Mlajši brat švicarskega zveznega predsednika in visoki funkcionar pri Društvu narodov se je tudi hotel izkazati hvaležnega za tako ljubezniv sprejem. Zato je povabil močnejše gospode iz ministrstva, bančnih in gospodarskih krogov na obilen obed v najfinejši restavraciji Rige. Do pojedine pa ni prišlo, zakaj zastopnik Latiške pri Društvu narodov je na vprašanje brzojavil, da pri Društvu narodov ni niti »tajnika Motte« niti »finančne komisije«.

Napravili so hišno preiskavo in v malem kovčku so našli samo smoking iz izposojevalnice, nekaj perila, ponarejene potne liste in papirje s podpisom Drummonda ter nekaj ponarejenih ključev. Veliko pa so našli informacijske literature o Latiški. Zanimivi »Henry Motta« se je izpremenil v mladostnega, že iskanega pustolovca iz Budimpešte. Te dni se je vršila proti njemu sodna razprava in gošpod »tajnik finančne komisije« bo imel priliko šest mesecev študirati informacijsko literaturo drugih držav.

Lokomotiva brez vodnika

V osebni vlak proge Cunes—Ventimiglia, ki je vozil od Turina proti Breilu, je na postaji San Dalmazzo z vso silo zavozila lokomotiva brez vodnika. Neki železniški delavec je lokomotivo pognal; ko je pa ni mogel ustaviti, je iz strahu skočil doli in prepustil lokomotivo usodi. Kljub brzojavnemu opozorilu je lokomotiva na kolodvoru San Dalmazzo dohitela osebni vlak. Zadnji vagoni vlaka so popolnoma razbiti. Od potnikov sta bila dva ubita, dva težko in trije lahko ranjeni.

»Europa«, brzoparnik Severonemškega Lloydja, je 25. t. m. priplul prvič v New York. Za vožnjo preko Atlantskega oceana je rabil 4 dni 17 ur 6 minut in s tem prekosil dosedanje najhitrejšo ladjo »Bremen« za 36 minut. Vso pot je vlekel nasproten veter, morje je bilo nemirno in koncem vožnje je tako močno deževalo, da se ni nikamor videlo.

Bistroumna iznajdba

Vodilni kinematograf v Bratislavi je po tamkajšnjem časopisju in z lepaki naznanjal, da bo v par dneh vprizaril zvočni film in sicer mojstrsko delo »12 banditov od Volge«. Občinstvo se je že delj časa hudovalo, da ni na sporedu nobenega zvočnega filma in zato je bilo to naznanilo kinematografa prava senzacija. K prvi vprizaritvi so prišli zastopniki oblasti, časopisja in vsi bratislavski družabni krogi. Vsi so z zadoščenjem ugotovili, da so prostori godbenikov ostali nezasedeni, saj je orkester za zvočni film odveč. Predstava se je začela točno in vse je nova iznajdba navdušila. Spremljevalna godba se je dobro slišala in prav tako razločno kakor pri nemih filmih, zbori divjih banditov so ugajali posebno radi pravočasnega nastopa in melodioznosti. Seveda petje ni vedno soglašalo z dejanjem na platnu. Ker pa navzoči še nikdar niso slišali, oziroma videli zvočnega filma, so mislili, da mora biti tako. Neki

Groš Gastone Brilliperi, eden najboljših italijanskih vozačev, je pri tekmovanju za veliko nagrado Tripolisa z avtomobilom z vso silo zavozil v zid in bil na mestu mrtev.

kritik je pa opazil, da se na platnu kaže več svetlih točk, ki so zelo motile. Podjetni časnikar je vdril za prizorišče in je na svoje začudenje ugotovil, da povzročajo te svetle točke električne svetilke. Te svetilke so bile pritrjene na pulnih godbenikov, solistov in članov zbora, ki so z govorom in petjem markirali zvočni film. Vodstvo kinematografa je namreč spregledalo, da so te električne svetilke metale svetlobo na platno, kar je povzročilo odkritje te bistroumne iznajdbe. Razburjenje občinstva je bilo nepopisno in le nastopu policije se je posrečilo, obvarovati poslopje pred demoliranjem.

Raznoterosti

Nekemu uradniku v Cremoni se je sanjalo, da se mu je prikazal že pred letom dni umrli prijatelj in mu rekel, naj poišče v nekem žepu zmečkan papirček. Res ga je našel in bral na njem številke: 6, 3, 19 in 20. Stavil je v loterijo in dobil 342.500 lir (nad milijon dinarjev).

V mestu Defiance v Severni Ameriki je iz tamkajšnje norišnice zbežal blaznež. Zatekel se je na lastni dom, tam ubil svojo ženo in se nato skril na podstrežje. Ko so ga hoteli prijeti, je začel streljati na policiste. Ker mu niso mogli do živga, so varnostni organi z dinamitom pognali v zrak podstrežje in se na ta način rešili nevarnega človeka.

V nekem mestecu v Piemontu na Italijanskem so stanovalci velike mestne hiše stalno opazili, kako jim nekdo kraje iz kleti drva, premog, stare zaboje itd. Neko noč so se stanovalci zmenili, in so šli stražiti v klet. Res se jim je posrečilo zasačiti tatu, ki je bila hišna stanovalka Angela Rosso, ki premore več kakor poldrugi milijon dinarjev v denarju.

Svetovne številke rojstev

Po podatkih, kakor jih prinaša »Recentissima« za zadnja 3 leta (1926—1928), ima v Evropi, kar se tiče rojstev, prvenstvo Rusija: 40,8 na 1000 prebivalcev. Potem sledi Bolgarija 37,30/1000 in Romunija 35,20/1000. V zapadni Evropi je na prvem mestu Portugalska z 31,00/1000, potem sledi Španija 29,80/1000 in nato Italija z 26,10/1000.

V državah, kjer je zelo razvita industrija, je število rojstev dokaj manjše. Nemčija ne izkazuje več kot 18,60/1000, Velika Britanija celo 16,70/1000. Francija zaznamuje za l. 1928 18,20/1000 in Belgija 18,30/1000.

V izvenevropskih državah zaznamuje največji procent rojstev Čile, katerega koeficient je sploh največji na svetu, namreč 53,60/1000. Guatemala 40,60/1000, Kostarika 46,00/1000, Ekvador 44,50/1000, Egipt 44,30/1000, Honduras 40,80/1000, Ceylon 40,00/1000, Japonska 33,60/1000. Združene države pa so imele leta 1926 20,6 rojstev na 1000 preb.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 28. marca: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radijske orkestracije. 18.10 Predavanje o čaju. 18.30 G. Herkov: Esperanto. 19. Gospodinjina ura, gđ. C. Krekova. 19.30 Dr. Stanko Leben: Italijanščina. 20. III. Julio Meinlof propagandni koncert. 21. Pevski solistični večer ge. Sax-Pristoškov. 22. Casovna napoved in poročila.

Sobota, 29. marca: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert Radio-Ljubljane. 18. Propagandno predavanje o Dalmaciji v slovenščini in nemščini sestavljen g. ravnatelj Pintar, v češčini govori gosp. Novak. 18.20 Dr. Ivan Grafenauer Nemščina. 19. Delavska ura. 19.50 Prenos iz Beograda: Samson in Dalila, opera (Saint-Saëns). 22. Casovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sobota, 29. marca.

Belgrad: 18. Koncert radio orkestra. 20.40 Kabaretni večer. 22.15 »Bog iz Serajeva, radio komedija. 22.45 Zabavna glasba. — Varšava: 17.45 Mladinska ura. 19.25 Reproducirana glasba. 20.30 Koncert zabavne glasbe. 23. Plesna glasba. — Budapešt: 12.05 Koncert vojaške godbe. 17.30 Koncert zabavne glasbe. 19.30 Drama iz studija, nato koncert ciganskega orkestra. 22.30 Reproducirana glasba. — Dunaj: 16.30 Koncert orkestra. 18.10 Koncert komorne glasbe. 20. Pevski koncert tenorja, Umberta Urbana. 21. »Soprog pred vratmi, komična opera. — Milan: 12. Koncert radio orkestra. 16.30 Mladinska ura. 17. Koncert orkestra iz Torina. 19.15 Koncert orkestra. 20.30 Prenos opere, nato zabavna glasba. — Praga: 20. »Laterna, drama (Jirasek). 22.20 Koncert zabavne glasbe. — Langenberg: 20. Veseli večer, nato plesna glasba. — Rim: 13. Koncert radio kvinteta. 17.30 Koncert orkestra. 21.02 Prenos opere ali koncert. — Berlin: 20. Veseli večer operetne glasbe, nato plesna glasba. — Stuttgart: 16. Koncert radio orkestra. 19.30 Impresija na klavirju. 20. »Baldumova svatba, veseloligra. 21.15 Koncert operetne glasbe. — M. Ostrava: 12.35 Koncert orkestra. 17. Plesna glasba. 19. Zabavna glasba. 20. »Laterna, drama (Al. Jirasek). 22.15 Koncert zabavne glasbe.

»Osem let ječe, obtoženec. — Ali imate še kaj povedati?«
»Ja — rad bi s svojim zagovornikom govoril pet minut med štirimi očmi.«

Reklamni paviljon za sekt na gostilničarski razstavi, ki so jo te dni otvorili v Berlinu.

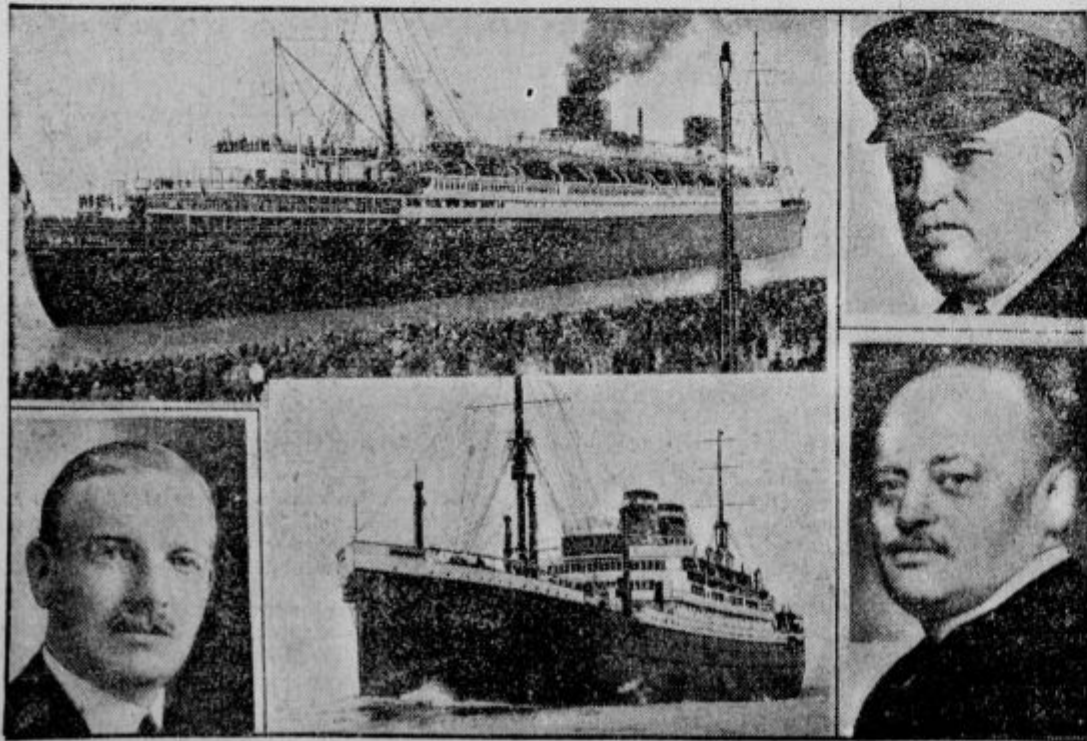
ski listi bi začeli objavljati senzacionalna »odkritja«: zarote s pomočjo inozemskega denarja, zveza z inozemskimi vladami, tajna zbirališča, zaloge orožja (made v Angliji!) itd. Čez nekaj dni bi začeli sovjetski listi navajati imena, inozemske konzulate in poslaštva. Ko bi bilo tako vse do najmanjših podrobnosti pripravljeno, bi se na slovesen način otvoril proces in razpisala razprava pred »vrhovnim sodiščem Zveze socialističnih republik«. Prisostvovali bi delegacije »proletarskih« organizacij, sovjetski in tudi inozemski poročevalci itd.

Glavnemu obtožencu Brunovskemu in tovarišem bi imenovali »zagovornike« na državne stroške, ki bi predlagali vpoštovanje olajšujočih okoliščin in slikali obtožence kot žrtve svetovne buržuazije, krvoločnih imperialistov in socialnih izdajalcev. Brunovski bi po natančno določenem načrtu na razpravi

Ne mučite svojih otrok / ribjim oljem pravi vsak, ki je poskusil izredno prijeten preparat

JEMAIT

ki je pripravljen iz ribjega olja.

Zaruzuev Hapaga in Severonemškega Lloydja. Najmodernejši ladji obeh družb in voditelji, ki so sklenili združitev. Zgoraj parnik »Bremen« in tajni svetnik Stimming od Severonemškega Lloydja. Spodaj tajni svetnik Cuno (Hapag), ladja »Hamburg« (Hapag) in tajni svetnik Heineken, ki bo postal častni predsednik združenih družb.

Življenjsko delo dr. J. Mantuanija

(K njegovi sedemdesetletnici.)

Mantuanij muzikolog.

Kot muzikolog je dr. Josip Mantuanij nastopil prvič s pomembnejšim delom l. 1895 s studijo o svojem učitelju Jos. Böhmju. Od tod se razteza nepretrgana vrsta spisov, ki je izšla v letih 1899 do 1919 v šestih delih. Drugo večje delo iz te stroke je izšlo l. 1904 pod naslovom Geschichte der Musik in Wien I. (od početkov rimske dobe do l. 1519). Zraven pa je objavil celo vrsto posameznih studij, tako l. 1901 o postanku notnega tiska, l. 1908 o glasbeni literaturi po tridentinskem koncilu, l. 1909 o gregorijanskem koralu, njegovem postanku, razvoju in rabi, l. 1912 o oharistiji in glasbi (do konca 17. stol.) l. 1913 o zgodovinskem razvoju slovenske cerkvene pesmi, l. 1922 o zgodovini slovenske narodne pesmi, in dr.

Umetnostni zgodovinar

Kot umetnostni zgodovinar je nastopil v svojem službenem miljeju prvič z večjim delom z naslovom »Tabulae codicum manuscriptorum graecorum et orientales, in bibliotheca palatina Vindobonensi asservatorum II. (1897-98)«. Zelo pomembno je na tem področju njegovo delo »Tuotilo und die Elfenbeinschnitzerei am Evangelium longum zu St. Gallen (1900)«, s katerim je bil naleten na težave, ki so ga vodile do njegovega umetnostnega zgodovinskega dela »Das Riesenor zu St. Stephan in Wien«, s katerim je posegel v spor radi restauracije in eventualne stilistične dopolnitve umetnostno zgodovinske prevažnega glavnega portala dunajske katedrale. Zanimiva je tudi njegova studija iz serije »Paulinische Studien I. Die Purpura bei Paulinus von Nola. Iz domače umetnostne zgodovine so najvažnejše njegova studija o Subicij v Domu in svetu l. 1917. Slikarstvo naših dežel v preteklosti v isti reviji l. 1922 in njegova objava uničenih fresk v stari župni cerkvi na Bledu, kjer je kot prvi poskušal oblikovati par splošnih rezultatov o gotičnem slikarstvu na Kranjskem. Poleg teh najvažnejših spisov je napisal še celo vrsto drugih po raznih domačih in tujih strokovnih glasilih. Z bogatim aparatom so napisane dalje posebno njegove, navadno pedantično podrobne in temeljite ocene v njegovo stroko padajočih del in poročila o detaljih arheoloških in narodopisnih problemih.

Muzejski ravnatelj.

Mantuanij kot muzejski ravnatelj je postal za našo javnost, kakor uvodoma omenjeno, naravno simbol svojega poklica. V tem svojem poklicu je predstavljal tip gospodarja, ki se stalno zanaša za vse podrejene mu paupje in trdno združuje

vse niti v svojih rokah. V dobi vsestranske specializacije pač še nenavadna prikazen. Toda ravno s to svojo trdno roko je dvignil ugled zavoda na višino, ki je poprej ni mogel doseči. V svojem posebnem področju pa je tekom svojega ravnateljstva takorekoč iz tal priklical cel nov oddelek, muzejsko galerijo, ki je danes že vse pozornosti vreden oddelek Narodnega muzeja. Dalje je posvečal posebno pozornost narodopisni in arheološki zbirki. Vsa izkopavanja in zbiralne akcije svoje dobe je vodil sam in tako postal z deželo znan kakor malokdo.

Prosveten delavec.

Razen učeniškega in strokovnega birokrata pa ni bil Mantuanij nič manj tudi gibčen in marljiv prosveten delavec. Že na Dunaju in prav tako pozneje v Ljubljani je prošil čas porabljal za predavanja iz svoje stroke na raznih šolah in je še sedaj profesor zgodovine glasbe na ljubljanskem konservatoriju. Kot dolgoletni odbornik in podpredsednik je mnogo moči posvetil Leonovi družbi in reorganizaciji v njeno poveljno smer. Kot predsednik Muzejskega društva za Kranjsko je takoj po vojni razširil njegovo interesno sfero na celo Slovenijo in urejal od l. 1910 dalje društveno glasilo Carniola, ki jo je po vojni prilagodil novim razmeram s spremembo v Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo. Intenzivno se je udeleževal tudi v Društvu za krščansko umetnost, čegar predsednik je sedaj. Velik vpliv je imel na cerkveno glasbo ne le v svojem ožjem delokrogu v ljubljanski ampak posebej tudi v goriški nadškofiji. Kot referent o varstvu spomenikov, o ureditvi cerkvenih arhivov in sodelovanju cerkvene umetnosti je nastopal na katoliških shodih in posebnih kurzih za duhovnike ter je izdelal tozredne okvirne ideje, ki jih je porabil ljubljanski škof pri formulaciji smernice bodoče cerkvene uprave sklenjenih na škofjski sinodi.

Tesno združeno je bilo njegovo izvenuradno delovanje dalje posebno s spomeniškim varstvom. V znak priznanja za to je bil imenovan l. 1911 za člana državnega spomeniškega sveta. Teoretično je tu staval pri nas prve temelje s svojimi smernicami formuliranimi za katoliške shode in za škofijo ter strnjanimi v posebno razpravo o varstvu domačije, ki je izšla pred vojno v reviji »Case 1914, po vojni pa je bil pri nas prvi, ki je pri biv. slovenski narodni vladi sprožil s konkretnimi predlogi vračanje nove organizacije varstva spomenikov in tudi pozneje pri posvetovanjih v Beogradu za muzejski in spomeniški zakon za celo državo odločilno sodeloval.

V svojem življenju in delu se ravnal po staro preiskušnem načelu »nonum prematur in annum«, kar je vtisnilo pečat celo njegovemu zunanemu pojavu, označenem z umerjenostjo, ki našim ljudem ni ravno priročna, in kritičnostjo do svojega dela, ki je povzročila, da se z izdajo zbrana gradiva ni prenašaljeval. Za to ob njegovi sedemdesetletnici nižesar bolj ne želimo kakor, da bi z enako potrpežljivostjo počakala na njegovo Previdnost, ki odloča o življenju, njegovih smotih in ciljih ter neizbežno koncu vsakega telesnega, dokler ne izprva bogate shrambe svojih gradiv in svoje življenjsko delo zskroži, kakor to želi sam in tisti, ki so zainteresirani na njegovi objavi.

Gastone Zuccoli: Missa S. Francis Assisien-sis. Dasi je mašno besedilo doživelo že toliko uglasitev, kakor nobeno drugo, je zanimivo opazovati, da skladatelj še vedno nadeja dovolj inspiracije v njem, da prinesejo nove domisleke in nas presenetijo. G. Zuccoli je umel svoji skladbi utisniti pečat svoje osebnosti; varoval se je hoditi po tradicionalnih potih, ki so pri tem besedilu bolj nevarne, kot kje drugje. Njegova invencija je sveža, resna in vendar melodična. Mnogo polifonije napravi mašo zelo razgibano in tudi pevno. Skladatelj razprede rad glasbeno misel, da jo dobro izčrpa in zato zapusti mašo v poslušalca občutek temeljitosti dela. V harmoničnem oziru se maša giblje v nepretrgani prestonosti; kjer se harmonija ne umika polifonskim zakonom, se pa tudi ona razvzete. To prijetno menjanje je v korist delu. Skladba je vredna, da se mnogo izvaja. Izbrati jo pa morejo le izveščeni zbori in tudi na organista stavi visoke zahteve. Orgelski part razodeva, da je skladatelj orgelski virtuoz, ki ve, kaj vse zmorejo orgle. — Zuccolijeva latinska maša je zložena za mešani zbor in orgle, instrumentalno jo je g. St. Premr. V tej obliki se je izvajala v ljubljanski stolnici letos že dvakrat: prvič 16. februarja, drugič 19. marca. Obakrat je napravila najboljši in v posameznih delih silen vtis.

H. Svetel.

Missa in honorem S. Vincentii a Paulo. Za mešani zbor in orgle zložil Alojzij Mav. Ljubljana 1930. — V celoti prav dobro in posrečeno delo, s katerim se je skladatelj obenem oddolžil svojemu življenjskemu vzorniku. V umetnostnem oziru skladba lahko tekmuje z marsikatero tujo, v praktičnem pogledu gotovo mnoge prekaša. Maša je sicer latinska, vendar je glasba zelo slovenska, oziroma takšna, da jo bodo zbori lahko umeli in radi imeli. Izvedljiva je z razmeroma majhnim aparatom, kar je velika dobrata v manj ugodnih prilikah; v dobrem zboru utegne celo zablisteti na par mestih. Poje se zelo lahko in ravno to: lahkosta tvoritve glasov po mavovih notah, to je njegova skrivnost in njegove muzike velika prednost. Za podrobnejšo analizo tukaj ni prostora; omenim samo, da je ravno Credo zelo pripraven in praktičen, v katerem izkazuje partituro komaj dobro stran striglasnega vokalnega stavka, vse drugo so samospeli, ali enoglasni, deloma dvoglasni zbori. Prepričan sem, da bodo pevovodje radi segli po tem novem delu, ki je lep doprinos k slovenski religiozni glasbi v latinskem jeziku, saj nam ravno tukaj še marsičesa manjka in je zato izbira težja. Z nabavo te maše bodo kori pridobili stalno porabno in hvalačeno delo. Blizajoci se prazniki nudijo priliko za takojšnjo nabavo. Za okroglih 100 dinarjev bo srednje številni zbor z vsem potrebnim notnim materialom založen. Partitura stane 25 Din, glasovi (sopran in alt, tenor in bas skupaj) 5 Din. Dobiva in naroča se v Jugoslovanski knjigarni kakor tudi v obeh misijonskih hišah: Ljubljana, Tabor 12 in Celje, Sv. Jožef.

Josip Klemenčič.

Darovi

Mesto venca na krsto blagopokojnega g. Stefana Riharja, župnika v poklju, je daroval g. Janko Čepan (trgovina Žibert) v Ljubljani 500 Din za reveže Polhograjske občine.

Ali ste že poravnali naročnino?

Sport

Tenis-sekcija SK Ilirija sporoča svojim članom, začetnikom in vsem onim, ki imajo namen gojiti letos to panogo sporta, da naj se do najkasneje 31. marca pisмено prijavijo, posamezno ali v skupinah. Prijava naj vsebuje tudi dneve in ure igranja, kar se bo po možnosti upoštevalo. Po določenem terminu dole prijava se ne bo upoštevalo, narkar se že vnaprej opozarja. Vsi prijavitelci prejeli bodo pisмено obvestilo o dodelitvi dni in ur igranja, kakor tudi sporočilo ugodnosti, katere jim nudi v tej sezoni sekcija. Člani-dijaki opozarjajo se, da imajo enake ugodnosti kakor prešlo leto. Prijave je nasloviti na tajnika sekcije g. Lado Zajca, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 2, I. nadst.

S. K. Mladika. V nedeljo, dne 30. marca t. l., ob 10 dopoldne redni letni občni zbor. Ustanovila se bo sekcija za lahko atletiko; na kar člani mladeniškega krožka še posebno opozarjamo.

Nogomet v tujini

Bodoči prvak v Južni Nemčiji že na vidiku. Priljubljeni boj v Južni Nemčiji je letošnjo sezono pripravil vsem sportnikom veliko presenečenje. Vse prognoze in prerokovanja ob pričetu prvenstvenih tekem so se izkazala kot napačna. Tedaj namreč so soglasno prerokovali prvo mesto v Južni Nemčiji lankemu državnemu prvaku Sp. Vgg. Fürthu. Sedaj pa tak preobrat! Sp. Vgg. Fürth je na 3. mestu v tabeli in s 13 točkami toliko v ozadju, da mu je mesto zmagovalca že iztrgano. Preteklo nedeljo je bil ta včasih tako renomiran klub zopet poražen in kar s 4:1 po na predzadnjem mestu stoječem VfB Stuttgartu. Moštvo lankskega prvaka je od tedna do tedna slabše in z največjo težavo bo morda doseglo vsaj drugo mesto prvenstva Južne Nemčije in s tem pravico, da tekmuje tudi letos za nemško državno prvenstvo. — Favorit Južne Nemčije je danes Eintracht Frankfurt (18 točk), ki je v stalno dobri formi in ki bo letos po pravici morda postal prvak Južne Nemčije. — Na drugem mestu pa je FC Pirmaseus, ki je še pred kratkim bil bolj »pri zadnjah« v prvenstvu; z zmago nad Bayern München pa si je priboril ugoden položaj v letošnjem prvenstvu.

Pričetek prvenstva na Koroškem. Prva prvenstvena tekma spomladanske sezone, ki se je vršila v Celovcu med rivaloma KAC in Sp. V. Villach, je prabila na igrišču mnogo gledalcev. Sp. V. Villach je bil v prvem polčasu rahlo v premoči, toda ni mogel kljub temu doseči kakega uspeha. V drugem polčasu pa je KAC nadvladoval in dosegel dva gola (1 iz enajstmetrovke). Tako je Sp. V. Villach izgubil važno tekmo z 2:0. — Na Koroškem se borijo za čast prvaka le štiri prvorazredna moštva: KAC, Austria, Rapid — vsi iz Celovca in Sp. V. Villach iz Beljaka. Poslednji je bil jenskem prvenstvu drugi, zdaj pa kaže da bo še slabši.

Dunajska moštva na Ogrskem. Na praznik je bila dunajska Admira poražena v Budimpešti od Hungarije in sicer z rezultatom 2:0. Niso bili slabi Dunajčani, vendar nerazpoložena napadalna vrsta ni zjala v odločilnih trenutkih poseči v potek igre. V polju je bila drugače Admira nadmočna Hungariji, ki danes zavzema komaj treje mesto v ogrskem prvenstvu. Vest o neuspehu Admire je bila na Dunaju sprejeta z razočaranjem. — Isti dan pa je Wacker igrar v Steinamangeru proti Sabariji, prvaku druge lige na Ogrskem in zaslužen zmagal s 3:2 nad Ogri. Rezultat ne odgovarja poteku igre, kajti Wacker je pokazal tako dovršeno igranje, da so gledalci navdušeno klicali dunajskemu moštvo.

Francija: Švica 3:3. V Parizu se je pred 15.000 gledalci odigrala ta važna mednarodna nogometna tekma. Sicer rezultat preseneča, kajti po igri sami bi Francozi zaslužili zmago vsaj z 1 golom difference. Do zadnje minute pa je bila tekma do skrajnosti napeta. — Francozi so nastopili v najjačji postavi in so pokazali izredno tehnično nadmočje. Posebno v prvi polovici je francosko moštvo nudilo krasno igranje. — Švicarska reprezentanca pa je bila odločna in energična. Posamezni predori napadalcev so bili izpeljani tako hitro in nevarno, da je večkrat odrekla v svoji zmedenosti francoska obramba. Nadčloveško se je trudila križna vrsta Švice, kateri gre predvsem »hvala« za neodločen rezultat.

150.000 gledalcev! Pri angleških pokalnih semifinalnih nogometnih tekmah, v katerih so nastopili 4 klubi, je presenetni predvsem poraz angleškega v prvenstvu vodilnega kluba Sheffield Wednesday-a, ki je z 2:1 (1:1) podlegel Huddersfield-Town-u. Pri tekmah je bilo 70.000 gledalcev. Drugo presenečenje pa je nudilo drugorazredno moštvo Hull City, ki je pred 60.000 gledalci uspešno, da izsilil napram prvorazrednemu Arsenalu z 2:2 neodločen rezultat. 26. aprila se bo vršila finalna borba za angl. pokal v Wembley-stadionu pri Londonu, ki ima prostora za 100.000 gledalcev. Finalista sta Huddersfield Town in zmagovalci poravnate tekme med Arsenalom in Hull City.

Kako se bo v Italiji končalo? Koliko časa sta vodila italijansko prvenstvo odlična in vztrajna borca Juventus in Genoa! Da bi tu nastala kaka razlika, skoraj nihče ni pričakoval. Pa je tudi v Italiji danes drugače. Na prvem mestu je vstala čudovito močna Ambrosiana (32 točk), ki z eno točko naskoka vodi celo pred sedaj drugoplasiranim Juventusom. Novi vodnik ima v zadnjem času zaznamovati neko lepo celoto samih uspehov, kar potrjuje naziranje, da bo ta klub s svojo stalno formo imel morda važno besedo tudi ob zaključku prvenstva. Sicer je še dolga pot do konca, vendar nada vsaj je tukaj. — Drugo mesto ima, kakor že omenjeno, Juventus, ki je v nedeljo z 1:0 porazil nevarnega nasprotnika Pro Patria. Na tretjem mestu je Alessandria, ki je 29 doseženimi točkami prehitela celo slavno Genoa, ki ima le 28 točk in je danes četrta. — Omenjamo naj še, da je Trieste dosegla v Trstu že težko pričakovano zmago s 4:0 nad Cremonese. Tržaški ljubljenelec Trieste pa s svojimi 17 točkami na 13. mestu v tabeli ne nudi svojim lokalnim pristašem kake nade na večje uspehe v italijanskem prvenstvu. — Radi pregleda poročamo še, da je Venezia, ki je igrala pred leti že v Ljubljani, danes na 6. mestu v Bodelku nacionalne lige.

RAZNO.

Velikanske motorne dirke so se vršile v Hannoveru, katerih se je udeležilo 90.000 gledalcev. Ob veliki inozemski konkurenci so dosegli Nemci krvave uspehe ter postavili lepo število novih rekordov.

Scott v Londonu! Angleški prvak težke kategorije Scott se je vrnil v London po neuspelem boju s Sharkeyem. Njegov prihod je bil velika senzacija v Londonu, kjer ga je pričakovala množica radovednežev.

Nov svetovni in dva evropska rekorda. V Bruslju so se vršile mednarodne plavalne tekme z velikim uspehom. Tako je ogrski šampion Barany postavil v plavanju na 200 m (prosto) z 2:16 minut nov evropski rekord. S tem je potolčen rekord Arne Borge, ki je leta 1924 rabil za to progo 2:16,6 minut. — Še večji uspeh pa je dosegla ob tej priliki gđ. Braun, ki je preplavala 500 m (prosto) v času

7:18 minut in s tem postavila nov svetovni in evropski rekord. Do sedaj je bil najboljši čas 7:19,6 minut, ki ga je dosegla Američanka Norelius.

Na daljnem vzhodu se vrše redno vsako leto olimpijske igre, katerih se udeležujejo Japonska, Kitajska in Filipini. Vsaka od teh treh držav ima pravico zahtevati enkrat v 3 letih, da se te igre vršijo na njenem teritoriju. Letošnje olimpijske igre se bodo vršile v Tokio in sicer od 20.—30. maja.

AVTOMOBILISTIKA.

10.000 km! Nemški avtomobilni klub bo priredil letos od 3. do 20. julija veliko avtomobilno turo, kakršne ne pomni zgodovina avtomobilistike. Ne samo dolžina proge, temveč tudi vožnja sama bo vredna posebnega zanimanja, kajti pot bo vodila preko držav, katere še ni obiskal morda nikoli kak avtomobilski klub. Start bo 3. julija v Berlinu, potem pa je predvidena najprej vožnja preko vse Nemčije: Stettin — Stralsund — Lübeck — Hamburg — Bremen — Münster — Düsseldorf — Köln — Nürnberg — Koblenz — Frankfurt — Freiburg — Stuttgart — Ansbach — München — Freilassing. Od tukaj bo šla proga preko nemško-avstrijskih alp, ki bo gotovo najtežja (gorska vožnja), v Beljak in potem v Jugoslavijo. Pri nas bodo vozili po Gorenjskem, nato obiskali Ljubljano in zapustili Slovenijo pri Karlovcu. Nemci so se odločili, da ne gredo skozi Zagreb, temveč od Karlovca bodo potovali po dalmatinski obali do Dubrovnika. Zavili bodo potem v črnohorske gore, ogleдали Cetinje, nato bodo pa odšli v Beograd. Iz naše prestolice jih bo pot peljala v Budimpešto — Temesvar — Bukarešto — Klausenburg in zopet Budimpešto. Od tam pa na Dunaj, potem preko Linza, Passau in Nürnberg v Prago. Zadnji del vožnje pa bo Praga — Breslau — Varšava — Wilna — Dünaburg — Riga — Königsberg — Marienburg — Berlin. Za ta gotovo svetovni program se že danes zanimajo v veliki množici nemški sportniki.

Šah

V. kolo.

V V. kolu je Cibic izpadel iz vodstva, ker je izgubil proti C. Vidmarju. Zimbek se je proti Rupniku spočetka dobro držal, toda po prekinitvi vseeno izgubil. Milan Vidmar je v damskem gambitu hitro nadigral Bajca in kmalu dobil. Gabrovšek Julij si je priboril prvo točko v partiji s Kavečičem. Malo senzacijo je povzročil zopet Hren, ki je proti Gabrovšku Ludoviku dobil in mu s tem temeljito pokvaril šanse za prvo mesto. Partija Vogelnik—Furlani je prekinjena v enaki poziciji. V partiji Erker—Zidan je zmagal Zidan.

VI. kolo.

V VI. kolu se je končno prebudil Vogelnik, ki je v ostri igri odpravil C. Vidmarja. Rupnik je bil zopet zmagovalac, ker njegov nasprotnik Zidan ni videl dobitka Rupnikove dame. Furlani je trolratnega Zimbeka pritiral na rob propada in si zagotovil s tem svojo drugo zmago. Hren Milanu Vidmarju ni bil popolnoma enakoveren in je po dolgi končnici izgubil. Gabrovšek Julij je svojega močnejšega brata spravil ob prekinitvi v slabšejo pozicijo. Cibic je dobil z lahkoto proti Kavečiču. Partija Erker—Bajec je bila preložena.

Stanje po VI. kolu.

Rupnik 6, Cibic 5, Gabrovšek Ludovik 4 (1), Vidmar Milan 4, C. Vidmar 3½, Hren 3, Vogelnik, Kavečič 2½, Zimbek, Zidan, Furlani 2, Erker, Gabrovšek J. 1, Bajec ½.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 28. marca: ZA LJUBEZEN SO ZDRAVILA. Red E.

Sobota, 29. marca: VIHAR. Red C.

Nedelja, 30. marca: NAS GOSPOD ZUPNIK. Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Petek, 28. marca: NETOPIR. Red A.

Sobota, 29. marca: BOHEME. Red B.

Nedelja, 30. marca: CIGAN BARON, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Gostovanje Narodnega divdala v ljubljanski drami. V sredo 2. in v četrtek 3. aprila bodo gostovali v ljubljanski drami igralci Narodnega divdala v Pragi z gospo Dostolovo in gospodom Vydro na čelu. Igrali bodo prvi del Strindbergovega »Smrtne plesa«, katerega vsebina je naši publiki že znana ter komedijo »Laska neni všeček«. Zanimalo bo, da je avtorica te komedije, gđ. Scheinpflugova, ki bo v svoji igri tudi sodelovala. Vstopnice se dobe ob ponedeljku dalje pri dnevnih blagajni v opernem gledališču.

Mariborsko gledališče

Petek, 28. marca: Zaprto.

Sobota, 29. marca ob 20: »RIGOLETO«. Izven. Premijera. Gostovanje g. Tinke Wesel-Polla. Nedelja, 30. marca ob 20: RIGOLETTO. Izven. Gostovanje gospe Tinke Wesel-Polla.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja, 30. marca ob 20: MARIJA V NEBO VZETA. Verska igra s petjem in godbo v 10 slikah.

Iz društvenega življenja

Predavanje v akad. klubu za Društvo narodov se vrši danes ob 18 na univerzi soba št. 69. Predava kol. Branko Alujevič o temi: Možnost spora med skupščino in Svetom Društva narodov. Udeležba za člane obvezna. Prijatelji vabljeni.

Francoski krožek — Ptuj vabi vse svoje člane kakor tudi vse, ki se zanimajo za francoščino k predavanju g. prof. Warniera iz Zagreba »O moderni francoski kulturi« v nedeljo dne 30. marca ob 10 dopoldne v mesnem gledališču. Predavanje je vseskozi zanimivo in bo pojasnjevano z lepimi skriptičnimi slikami. Zato pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Redni občni zbor Umetniške Matice se bo vršil v soboto 5. aprila ob 20 v Delavski zbornici z običajnim dnevnim redom.

Društvo za raziskavanje jam ima svoj občni zbor danes ob 19 v balkonski dvorani ljubljanske univerze. Po občnem zboru se vrši javno predavanje s skriptičnimi slikami. Predava B. Koman o hidrografiji Loškega polja. Člani in prijatelji društva vladno vabljeni.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana ima svoj XI. redni občni zbor na soboto, dne 29. marca 1930, ob pol 20 (pol 8 zvečer) v lastnem lokalu na Kongresnem trgu 1-II.

Občni zbor Mislinjske podružnice SPD v Slovenjgradu se bo vršil v soboto dne 5. aprila t. l. ob 20 v gostilniških prostorih Narodnega doma v Slovenjgradu, z običajnim dnevnim redom. — Dolžnost vseh članov je, da se istega v čim večjem številu udeleže.

Slavnostni koncert Ljubljanskega Zvona

Pevsko društvo Ljubljanski Zvon slavi letos dvojni jubilej, namreč petindvajsetletnico svojega obstoja in dvajsetletnico, odkar mu je pevovodja g. Zorko Prelovec.

Društvo je zlasti po vojni razvilo pod Prelovečevim vodstvom veliko agilnost in je priredilo v Ljubljani in na deželi blizu dvajset uspešnih koncertov, začelo v največji krizi založništva za note izdajati »Zborec« in je danes tisti faktor, ki ima nedvomno največji zaslug za izdajanje moderne zborovske literature. Poleg Akademskega in Učiteljskega zbora je Zvon največ storiš za reproduktivno propagando moderne, zakar naj mu bo hvala. K jubileju zboru in pevovodji prisoje čestitke.

Zvon je za svoj jubilej priredil dva koncerta. V nedeljo 23. t. m. je bil v Unionu mladinski koncert, v ponedeljek 24. t. m. pa istotam splošen koncert. Pred začetkom koncertov — nedeljski koncert je v obilnem številu posetila šolska mladež, ponedeljkov pa je bil poln odlične glasbene publike in reprezentantov — je g. Drenovec pojasnjeval delo in naloge Zvona in uvedel v program. Ta je obsegal štirinajst skladb malone vseh naših komponistov: Kimovca, Dolinarja, Schwaba, Lajovca, Premrla, Pavčiča, Prelovca, Deva Jobsta, Sattnerja, Mirka in Adamiča. Same nove skladbe, ki se še niso izvajale. Lep ušinek je napravila Kimovčeva, rahlo linearna »Domovina«, uveljavili so se kontrasti Dolinarjeve »Iz pisma«, slikajoči Schwabov »Vlak«. Med ženskimi zbori s klavirjem je napravila lep vtis Premrlova »Otroška« s svojo toplo liriko, Pavčič pa je v »Veseli pomlad« pokazal toliko pristne in zamahovite razigranosti, kakor še malokdaj. V Prelovečevih »Nageljnih« je pel solo g. Betetto, ki je pel tudi dva solospesa s klavirjem. Bila sta to objestnega humorja polna Osterčev »Jurije« in »Kača belouška« pa Pavčičev »Potkan ples«. G. Betetto je moral dodati še »Gozdje« iz že zelenih v Pavčičevi priredbi. Prelovečeva skladba se je morala ponavljati, g. Betetto je poslušalstvo za njegovo mojstrsko podajanje navdušeno ploskalo. Zal je bilo to menda tudi njegovo slovo od Ljubljane. Nadalje so se izvajale Devova priredba prekmurske »Teče mi vodica«, zvočen Jobstov zbor »Vnebovzveš Marijano« pa Sattnerjeva veličastna skladba »Vstal je Gospod«. Velika pesmi je bila spremljana s klavirjem in harmonijem. Spremljavo sta oskrbeli gg. Lipovšek in Svetel. Po odmoru smo čuli Mirkov učinkoviti žestroglasen zbor »Domovini« in pa, za višek in konec Adamičeve »Saliivke«. To je eden najtežjih zborov, kar jih menda imamo in obenem najmodernejših. V tej skladbi (ne vem, zakaj je to suita) je Adamič dosegel nekaj višek svojega zborkega mojstrstva in nič podobnega, za zbor tako efektnega ne poznam v naši literaturi. G. Prelovec je znal iz zbora izčrpati vse njegove vrline in je uveljavil humor skladb popolnoma in je s tem dostojno prikazal višino Zvona po njegovem petindvajsetletnem delu in vežbanju.

Zvon ima silno dobre soprane, pa tudi dobički zbor je glasovno lepo izenačen in poln, sijajno discipliniran in Prelovec nemara brez prevelikega truda doseže od njega kar kot interpret želi. Njegova interpretacija ni sentimentalna, nego moška in globoko muzikalna, ne lovi se za cenenimi dinamičnimi refekti, nego čpa svojo silo in značaj iz skladb.

Oba koncerta sta prav lepo uspela. Naj bi agilni Zvon še dolgo let tako lepo skrbel za naše petje, kakor je doslej! V.

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1-50 Din ali vaška beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo.

Služba

Gospodična

zmožna kavicje ter večja slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika, išče mesto prodajalke, blagajničarke ali poslovođkinje podružnice. Cenjene dopise upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva in podjetna« št. 3573.

Dekle z dežele

poštena in pridna, vajena vseh del, z znanjem nekoliko kuhe, želi službo. Službo lahko nastopi takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena« št. 3556.

Službodobe

K morju!

Nadžupnik v Omišu, Dalmacija, ob morju, išče substituta za časa daljše odsotnosti. — Ponudbe na župni ured, Omiš.

Učenka

pridna in poštena — se sprejme v trgovino mešanega blaga na Jesenicah. (Nastop takoj.) Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2969.

Mizar, pomočnika
sprejem takoj. — Logar Franc, mizar v Železnikih št. 137.

Mesarski vajenec
se takoj sprejme. Alojzij Breclnik, mesar, Ljubljana, Sp. Šiška 93.

Mlekarja

praktično izvežban, večšega živinoreja in vseh poljskih opravil, oženjenega, brez dece, starost 35 do 45 let, sprejemem takoj. Stalnost zavarovanja. Pogoje in spricavala, da je že bil v službi, da je poslali na naslov: Mihajlo L. Novaković, trgovac, Beograd, Birčanova ulica 23.

Čevljar, pomočnika

ki ima že nad 2 leti pomočniške dobe in zna dobro delati zbita dela in šivane čevlje po meri, sprejemem takoj. Hrana in stanovanje pri mojstru. Plača po dogovoru. Delo stalno poleti in pozimi. Matija Novak, čevljarji mojster — Spitalič pri Kamniku.

Išče se priden in delaven viničar

oženjen, z dvema otrokoma. — Ponudbe je poslati na podružnico »Slovenca« v Celju pod šifro »Delaven«.

Dva kroj, pomočnika

spodobna mešanega dela sprejemem za stalno delo ter enega va'ca. Hrana in stanovanje v hiši Franc Zalar, Višnja gora.

Zavuzek

Potnika

za prodajo čevljev sprejemem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3558

Pouk

Šoferska šola
I oblasti konc Camernik Ljubljana Dunajska c 36 (Jugoavto) — Tel 2236 Pouk in praktične vožnje

Stanovanja

Stanovanje
(soba, kuhinja) oddam s 1. aprilom. Naslov v upravi pod št. 3515.

Vnajem

Gostilna na Brezjah
pri cerkvi se odda v najem. Prednost imajo najemniki brez otrok. Poizve se na Brezjah št. 58.

Posestva

Posestvo
krasna, enonadstr. vila, 2 orala zemljišča, 2 postaji od Maribora, se z vsem inventarjem zaradi preselitve po zmerni ceni takoj prodaja ali odda v najem. Oglasiti se je pri Srečku Puc, Maribor, Smetanova ulica št. 50.

Prodamo

Puhasto perje
kg po 38 dinariev razposiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din — L. Brozović, Zagreb, Ilica šte 82 Kemička čistilnica perja

Kegljišče
krito s cementno opeko, je napredaj v Kamniškem okraju. Naslov pri upravi »Slovenca« pod »Kegljišče« št. 3372.

Seno
sladko, lastnega pridelka, vezano v bale, pa tudi še nevezano, prodaja pod dnevno tržno ceno po dogovoru. — Posestvo Hammerlitz, Dol. Logatec

Pisalni stroj

v zelo dobrem stanju, se vsled opustitve pisarne prodaja. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3495.

Šivalne stroje

pod najugodnejšimi pogoji (tudi na obroke) prodaja Avgust Pečnik, Stojice, p. Jezica pri Ljubli.

Vagon želoda

za seme prodamo poceni. — G. Hoffmann & Co., Zagreb Persialvičeva ulica 3.

Vreče

večja množina, po 85 kg, za moko, lepe in cele — po nizki ceni prodam. — Grebenc Ljubljana Vel. čolnarska ulica 15.

Nagelne

čez 1000 sadik, poceni prodaja misijonišče Groblje, p. Domžale.

Kolo

moško, znamke »Styria«, dobro ohranjeno prodam. Naslov v upravi pod št. 3533.

Razno

Na obroke

kupite lahko vsakovrstno blago s posredovanjem Kreditne zadruge detailnih trgovcev, Cigaletova ulica 1. Posreduje hitro in diskretno.

Obrit

Vezenje

nevestnih oprem, zaves, predgrinjal, naiceneše in najfinejše Matek & Mikeš. Ljubljana poleg hotela Štrukelj — Entlane azuriranje predtiskanje takoj

Turška A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudi največje vse vrste pšenično moko in druge mlevske izdelke.

Zahtevajte cenik!

Vino:

Burgundec, Blatina Rizling, Ružica, Muškati silvanec, Dolenjska črnina, Viško Opolo priporoča gostilna T. Mencinger, Ljubljana, Sv. Petra c. 43

Stalna razstava
umetniških slik in velika izbira okvirjev. Pravkar prispeli novi moderni vzorci okvirjev. A. Kos, Ljubljana, Mestni trg 25, nasproti magistrata.

Širite »Slovenca«!

Gozdna semena

Safa Staré Megeš

Al ova m ka

Polenta zdrob Din 3—
Koruzna činkv moka Din 2-75

Razpošiljam vsako množino od 25 kg naprej. PAVEL SEDEJ, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

ZA IZDELAVO AJDOVIH IN KORUZNH

Kot najboljšo masažno in domače zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobno- in glavobolu, prehladu, trganju za negovanje telesa, ust, osvežnost, krepitev mišic, ter živčevja sploh se uporablja

že pol stoletja priznana

levja Mentol-droženka

trancosko žganje

Dobiva se v originalnih plombiranih steklenicah v pristni pre vojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom

Razglas

V konkurzni zadevi Korinšek Ad.č, trgovec v Rajhenburgu, se vrši sodna prodaja trgovskega blaga v torek, dne 1. aprila od 9 naprej v Rajhenburgu na licu mesta, in sicer v skupinah, kakor so zaznamovane v inventarnem zapisniku. Prodaja se bo nadaljevala po potrebi tudi 2. aprila in naslednje dni. Prodajala se bo manufaktura in razna galanterija. Interesenti se vabijo k obilni udeležbi.

Konkurzni upravitelj.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega ljubljenelega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Gašperja Slavec

posestnika v Postojni

se tem po'om vsem najpristrčneje zahvaljujemo. Posebno gre naša zahvala č. duhovščini, gg. pevcem za krasne žalostinke, prim. društvu »Soča« v Kranju in g. Žerjavu za njegov ganljivi govor ob odprtem grobu.

Smartna gora p. Kranju, 27. III. 1930.

Globoko žalujoči ostali.

Prva celotna izdaja!

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešern

Zbrano delo

Cena Din 40—, elegantno vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

FRANC LAMPE, hišni posestnik, javlja v svojem, kakor v imenu vseh sorodnikov vsem prijateljem in znancom tužno vest, da je njegova ljubljena soproga, ozir. hčerka in teta, gospa

Karolina Lampe roj. Klobčaver

v sredo 26. marca 1930, po dolgi živčni bolezni, v 51. letu svoje dobe, nenadoma zatisnila svoje blage oči. — Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v petek 28. marca 1930 ob 16 iz kapele mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 29. marca ob 7 zjutraj v stolni in mestni župni cerkvi v Mariboru.

Maribor, Trst, Sv. Jernej na Dol, dne 26. marca 1930.

Vsemogočni je poklical k Sebi v boljše življenje našo srčno ljubljeno soprogo, mamo, sestro in svakinjo, gospo

Nežo Belak

soprogo trafikanta

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 28. marca 1930 ob četrti na 2 popoldne od doma žalosti, Dunajska cesta 17 na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. marca 1930.

Globoko žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala. Za premnože dokaze iskrenega sočutja in sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega nadvse ljubljenega sina, brata, strica in svaka, gospoda

Mirko-ta Lapajne-ja

trgovca iz Idrije

bodisi ustmeno ali pismeno, za poklonjeno prelepo cvetje in vence, se tem polom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo pa dolžni č. duhovščini, gg. zdravnikom, č. sestram-usmiljenkam, stanovskim kolegom pokojnikovim, osobito pa gg. pevcem od Glasb. Matice za prekrasno žalno petje in končno vsem prijateljem in znancom, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi poslednji poti.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v torek 1. aprila 1930 ob 10 popoldne v cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani in v Idriji.

Idrija - Ljubljana, dne 27. marca 1930.

Globoko žalujoči ostali.

Léo Gerville-Réache:

S Zeppelinom okrog sveta

Za preganjanje velikega dolgočasia, ki nam ga še vedno povzroča neznosna praznina pacifičnega oceana — saj samo toliko vidimo od njega skozi meglo — pač ni boljšega kot kinenatografske vaje von Perklammerja in določevanje dnevnega časa na raznih geografskih dolžinah, po katerih se morajo ravnati naše ure in koledar.

To delo nas popolnoma absorbira in to tembolj, čim bolj se približamo 180. meridianu. Kako hitro pa prekačimo to mejo, bomo morali vrniti vse ure, ki smo jih bili — v veliko Kubiskovo veselje — pridobili na letu proti vzhodu. Ko namreč prestopimo to dolžino, bom imeli dva dni zaporedoma datum 24. avgusta.

Imeli smo neskončne diskusije o fiziki, kemiji, algebrji in astronomiji. Poklicali smo na pomoč integral in diferencialni, čudno elipsoidno obliko zemlje in še starost Zeppelinovega komandanta in ugotovili smo, da bo treba podvojiti sobotni dan 24. avgust. Ker na krovu ne obhačamo angleškega tedna, si lahko mislite, da sem ostal čisto indiferenten.

Nevoljen radi napačnih pozicij, ki jih s skrupulozno na'ančnostjo riše na karto izvrsten tovariš Isolin, se obrnem na kapitana von Schillerja, da popravi napačno črto, ki jo je zarisal s toliko fantazijo oficir, ki vendar z ozirom na svojo službo na kopnem nima niti pojma o zrakoplovstvu.

Kako pa se začudim, ko izvem, da smo se dvignili v smeri arktičnega kroga proti severu, da pa nas

je močna zračna depresija na 45. vzporedniku prisilila iti na jug Aleutskih otokov, ki ležijo, kakor znano na 52. severne širine. Če pridemo še malo bolj proti severu, smo na zadnje lahko kuhani v zalivu Alaske radi tam vladajočih čudnih depresij, ki jih tudi mi čutimo.

Ne vem, katera depresija je ravno kriva, da se že precej časa gugljemo in strašno skačemo. Če bo šlo tako dalje, potem se pa danes ne vidimo, Kubisk!

Zemlja!

»Se tri dni in pokažem Vam nov svet«, jim je rekel Kolumb.

Kapitan Lehmann miri našo nepotrpežljivost: Še predno se zvečeri bomo videli obrežje.

Prva ladja ki smo jo zapazili po svojem odletu iz Tokia, je bila japonska. Potrdila nam je zemljepisni položaj kakor smo ga na krovu že sami izračunali. Amerikansko obrežje torej ne more biti več aleč.

Nedelja 25. avgusta nam je zasijala v zelo lep dan.

Čisto solnce je spralo težke oblake z neba kjer so se držali že tri dni. »Grof Zeppelina« plove dalje med krasnim azurnim nebom in temnomodrim morjem.

Od neprestanega gledanja skozi daljnogled ima me oči že čisto izmučene.

Opazujemo. Išemo. Preiskujemo. Tam! Tam! Med jasnim nebom in svetlimi valovi zazremo sivo progo.

Tihi ocean je za nami, sijajen našrt je dovršen, dobljena je divja tekma.

Minuta, v kateri se je prikazala celina kakor smehljaj novega življenja tistim, ki so se spustili v nekaj nemogočega, je neizreklija.

Dr. Eckener, zmagovalac doslej neoskrunjenega oceana, ne govori... S široko odprtimi očmi zre nepremično v daljavo na črto, ki se nam vedno jasneje približuje.

Zemlja!...

In vendar, četudi brez čustev, vendar mu roke z nemirom grabijo drhtečo brado.

Naravnost pred nami je Golden Gate, in vendar še 69 ur ni minilo, odkar smo zapustili Tokio, do trenutka, ko plovemo nad vrtovi, ki nam skrivajo aliv mesta San Francisco.

8.673 kilometrov nevarnega morja, ki mu doslej še nihče ni kalil miru, nam ni moglo zabraniti, da ne bi z neprekinjenim poletom zvezali japonsko otočje z ameriško celino.

Šampanjec, ki ga v isti minuti v veselju točimo, dostojno slavi čudovit uspeh. Pri moji veri, prav res dostojno!

Več ko petdeset letal izvajajo sedaj v nebni višinah svoje najlepše akrobacije nam v pozdrav, ne pa brez nevarnosti za nas.

Pred nami je pa v širokem zalivu, v katerem odseva San Francisco, parada vojne mornarice, ki obisipa letalo s svojimi salvami.

San Francisco.

Mesto se je prav radi nas izpraznilo. Ravne in široke ulice so skoro prazne, prav tako tudi strehe na hišah. Toda vsi kraji okoli mesta, polja, parki, hribčki, vse je obljudila črna množica. Njeni divje navdušeni hura-klici se zlivajo z glušnim koncertom ladijskih in tovarniških siren nam v pozdrav.